Ч. 110 (14.942). ЛЬВІВ, неділя 22. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
четвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Справа вивласнення „Українського Городу“.

Центральний Кооперативний Банк „Центробанк“, як табулярний власник і Т-во „Сокіл-Батько“, як фактичний посідач „Українського Городу“ (площі Сокола-Батька) у Львові, дістали дня 14. травня 1938. р. від Львівського Воєводи письмо такого змісту:

Wojewoda Lwowski. L. OA. 36/43 ex 1938.
We Lwowie, dnia 10. maja 1938.

Zajęcie na stałe gruntów, użytkowanych przez Tow. Gimn. „Sokil-Batko“: we Lwowie.

Do
Towarzystwa Gimn. Sportowego „Sokil-Batko“
we Lwowie,
ul. Ruska 20.

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. VI. we Lwowie przedstawiło wniosek na wywłaszczenie gruntów, położonych w gminie kat. Lwów na cele obrony Państwa.

Wskutek tego wniosku wszczyna Urząd Wojewódzki, na podstawie art. 12 § 1. oraz art. 55 § 2. rozporz. Prez. Rz. P. z 24/9 1934 r. o prawie o postępowaniu wywłaszczeniowym (D. Z. U. P. Nr. 86, poz. 776) — postępowanie wywłaszczeniowe celem zajęcia na stałe na rzecz Skarbu Państwa (Dowództwa Okręgu Korpusu nr. VI. we Lwowie), na cele obrony Państwa następujących parcel gr. położonych we Lwowie, Dzielnica I. przy ul. Stryjskiej l. 45, objętych whl. 737, I, stanowiących własność zarejestrowanego stowarzyszenia „Krajewyj Sojuz Kredytowyj“, a użytkowanych przez Towarzystwo Gimn. Sportowe „Sokil-Batko“ we Lwowie:

1 kt. 1775/1 o powierzchni 45 a 32 m²
1 kt. 1777/1 o powierzchni 27 a 15 m²
1 kt. 1780/3 o powierzchni 9 a 38 m²
1 kt. 1784/2 o powierzchni 1 a 80 m²
1 kt. 1786/1 o powierzchni 87 a 63 m²
1 kt. 2025/1 o powierzchni 71 a 30 m²
1 kt. 2026 o powierzchni 98 a 01 m²
1 kt. 2027 o powierzchni 48 a 34 m²
1 kt. 2032 o powierzchni 1 ha 27 a 86 m²
1 kt. 2345/3 o powierzchni 4 a 42 m²
1 kt. 2346/2 o powierzchni 1 ha 12 a 07 m²
1 kt. 7247/2 o powierzchni 9 a 47 m²
1 kt. 1240 (parc. bud.) 8 a 74 m²

Wywłaszczeniem objęty również będzie parterowy dom mieszkalny oraz budynek gospodarczy położony na parc. bud. 1 kt. 1240.

Plan sytuacyjny wraz z załącznikami wyłożony jest do przejrzenia w lokalu tut. Zarządu Miejskiego (Rynek w okresie dni 7 (art. 56 (1) postęp. wywłaszcz.) i w tym też terminie wolno Zarządowi Towarzystwa.... zgłaszać wnioski lub sprzeciw, które należy wnosić na ręce P. Prezydenta m. Lwowa.

Wojewoda·
Alfred Biłyk.

Вслід за цим „Центробанк“ і „Сокіл-Батько“ внесли в законному речинці обширний спротив проти плянованого вивласнення ґрунтів, що складаються на площу „Сокола-Батька“, такого змісту:

Рішення Воєводи оспорюємо з мотивів формальних і мериторичних, зокрема:

1) На думку заінтересованих призначення цих ґрунтів під будову плянованих обектів не має законом вимаганих признак безпосередньої конечности для оборони Держави, а радше має посередньо служити для військових цілей.

2) На основі залученої до спротиву ситуаційної мапки виходить ясно, що в найближчім сусідстві площі „Сокола-Батька“ находиться цілий ряд незабудованих ґрунтів власности міста Львова, що не кілька, а кільканацять разів перевищують величиною площу „Сокола-Батька“ і які можуть бути таксамо добре ужиті до наміреної цілм.

3) Українська Нація, як фактичний власник площі (бо вона закуплена з дрібних жертв цілого Народу впродовж десятків літ), не може зрезиґнувати з одинокої тіловиховної площі у Львові, в яку вложено не тільки великий матеріяльний вклад, але теж народній сентимент, що має памяткове значіння.

(Повний зміст спротиву помістимо з технічних причин у черговому числі нашого часопису).

Незалежно від цього делеґати „Сокола-Батька“ і Парляментарної Репрезентації явились особисто дня 20. травня ц. р. у п. воєводи Білика та зясували це представлення устно з просьбою припинити вивласнюючі кроки. Крім цього заінтересовані роблять заходи в справі авдієнції в цій справі у найвищих державних чинників

КОМУНІКАТ.

У звязку з започаткованою процедурою щодо вивласнення площі „Сокола-Батька“ у Львові взиваємо і поручаємо всьому Сокільству задержати якнайбільший спокій і рівновагу духа.

Доручаємо У НАШОМУ ВЛАСНОМУ ІНТЕРЕСІ поводитися, в обличчі того факту, мужно та достойно, так як це наказує здоровий розум та інтерес цілого Народу, а не хвилеві почування одиниць чи гуртів.

Домагаємося повного довіря в тому напрямі, що Старшина „Сокола-Батька“ ужиє всіх заходів, що стоять до її розпорядимости, щоб задержати осьцей наш скарб за нами, а від всього Сокільства і Громадянства очікуємо в цьому напрямі всесторонньої підтримки в межах обовязуючих законів.

Г а р а з д!
СТАРШИНА „СОКОЛА-БАТЬКА“
У Львові, дня 20. травня 1938 р.

Нашій „Просвіті“ ювилейний поклін.

1868—1938.

Основана українською студентською молодю, що не зражувалась невдачами батьків та пішла шляхом до рідного народу, щоб його пізнати й обновити живого духа нації культурним і національним освідомленням призабутих мас українського народу.

Здорова думка: нести світло знання між свій нарід — стала підоймою нашого національного відродження, бо працею для народу сплатила наша молода інтеліґенція, що вийшла з народу, свій найсвятіший довг рідному народові; а він за те дав нам силу стати українською нацією.

Це був той животворний і великий шлях Матері „Просвіти“, що стала в народі славна, а нарід нею дужий.

Не забуду ніколи памятних слів першої відозви „Просвіти“: „Нехай всякий, хто може жертвує для нашого бідного народу — свою лепту“... Отсі слова були для мене благородним провідником, що вказав мені вже у молодечому віці напряму у моралі громадянської праці — йти між нарід і для нього творити громадянські цінности.

Так і почали ми роздавати книжечки „Просвіти“ між нарід, читати і пояснювати прочитане, засновувати і пропаґувати читальні для ширення освіти народу живим словом. Так почалася моя праця в Головному Виділі „Просвіти“ від 1883. року на двацятькілька років — писання книжечок „Просвіти“, складання нового статуту „Просвіти“ в 1892. році, що з „Просвітою“ злучив читальні, які відтак стали читальнями „Просвіти“ і зачали займатися не тільки поглибленням освіти, але і справами господарства та промислу, далі прийшли засновини рільничо-господарських і промислових та позичкових кас і кас ощадности.

При помочі ідейних піонірів нашого відродження, як о. Стефан Качала, Анатоль Вахня-

Sygn. VI. 1. Pr. 153/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki; Sędziowie S. O.: P. Dyśiewicz i W. Boczar, w sprawie konfiskaty Nr. 93 czasopisma p. t. „Diło“ z daty Lwów, dnia 1 maja 1938 r., do Sygn. VI. 1. Pr. 153/38, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 10. maja 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 3 maja 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło“ nr. 93 z daty Lwów, dnia 3. maja 1938 r., zawierającego: w rubryce „Dopysy“ w tytule zamieszczonym w drugiej szpalcie, wiersz 21-szy od góry — znamiona występku z art. 127 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Określenie użyte w tytule na oznaczenie zmian w administracji państwowej znieważa publicznie władze państwowe. — Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Ł. Malicki, w. r. Protokolant: St. Mędrał, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekret.

ння, Юліян Лаврівський, д-р Омелян Огоновський, Юліян Романчук, о. Данило Танячкевич і багатьох їх наступників дійшла наша „Просвіта“ у своєму розвою до такого значіння й сили між нашим народом, що в 1909. році відбувся у Львові перший **Український Просвітно-Економічний Конгрес,** уладжений Товариством „Просвіта“ у сороколіття її заснування. Цей Конгрес вказав напрямні нашої праці на всіх ділянках: освіти, культури, науки і господарства українського народу цієї землі.

Ішли дальші роки і наш український нарід підіймався як національно свідомий громадянин та не забував про Матір-„Просвіту“, а вона про нього, бо вона давала йому силу.

Рік 1918. у пяте десятиліття перейшов як великий зрив. А 1928. рік у шестидесятиліття знову нагадав „Просвіту“ — її конгресом, що дав підсумки праці обновленої Матері-„Просвіти“ у повоєнному лихолітті.

Та цей 1938. рік, як 70-ті роковини ювилею „Просвіти“, довершуємо актом посвячення прапору Матері-„Просвіти“ у храмі св. Юра, щоб там зачерпнути моральної сили до дальшого ведення просвітянського життя у тяжких відносинах сучасної доби.

В даних обставинах обходимо це Всенароднє Просвітянське Свято тихо, без розголосу, зате вклиненим духом щирости всього нашого громадянства, щоб здобути в нас силу до боротьби-праці за добро всього українського народу.

Просвітянська праця для сучасних і майбутніх поколінь була нераз загрожена підпільними струями супротивних елементів і це нашу Матір-„Просвіту“ тривожило журбою за завтрішний день. Проте наша „Просвіта“, як добра мати, не покинула свого народу і не дала йому пропадати...

І коли на старости моїх літ роздумую, чи діждемося здійснення тих осягів, які ми нашому народові проголошували як мету від молодих літ, — то бачу той свідомий український нарід, що чистим серцем і кріпкою вірою горнеться на всіх місцях під цей непорочний прапор Матері-„Просвіти“, огіяний сонцем правди й гаразду, і оцим кріпить нас усіх вірою у кращу будучність української нації. Тою вірою, якої не вільно нам затрачувати ні на хвилину, бо в руках наших — наша сила і доля!

Нехай-же усміхнеться Матір-„Просвіта“, зажурена Мати, і розяснить нашого духа щирим відчуттям краси й добра рідного народу та стане нам провідною зорею на дальшому шляху нашої невсипущої праці!

Оцими словами складаємо ми всі, молодші, старші і найстарші віком, наш синівський поклін Матері-„Просвіті“.

Д-р Кость Левицький.

Висліди недавніх женевських нарад.

Женева, 16. травня 1938.

Сто перша сесія Ради Ліги Націй покінчилась минулого тижня; в суботу вечором вичерпано денний порядок. Він обіймав справу Етіопії, еспанську справу, справу швайцарської невтральности, справу реформи статутів Л. Н. (яку підніс представник Чілі), справу війни в Китаю і справу охорони еміґрантів, старих — російських і нових — з Німеччини і з Еспанії.

Щоб зрозуміти висліди покінченої сесії, треба мати на увазі передусім завдання, які поставили перед собою її головні учасники. Завдання ці були спільні для представників Великої Британії та Франції, зате наскрізь противні завданням Літвінова. Коли Англія зажадала від Ліґи вільної руки для держав, що мали замір визнати італійську суверенність над Етіопією, а Франція домагалася того самого з огляду на успіх франко-італійських переговорів, то СССР намагався не допустити за всяку ціну до порозуміння між західними великодержавами та Італією, а дальше і з Німеччиною. Інструкції для Літвінова означили точно „Ізвєстія“ з 9. ц. м. „Колиб Рада Ліґи була справді осередком колективних змагань до охорони миру — писав цей офіціоз — вона безумовно відмовилась би визнати анексію Абісинії, осудилаб Італію і Німеччину за збройну інтервенцію проти еспанського народу, зажадалаб негайної евакуації італійського й німецького війська з Еспанії, скасувалаб фарисейську політику „неінтервенції“, розвязалаб славнозвісний льондонський комітет, який фактично підтримує ґен. Франка, постановилаб застосувати господарські санкції проти Японії і рішилаб, що присутність Швайцарії чи якоїсь іншої держави в Лізі не можна погодити з поняттям невтральности...“ Стаття кінчиться погрозою, що „не всі карти кинуто ще на стіл Л. Н. і справжня гра ще не почалася. Але тепер Літвінов кинув уже всі карти — нема ніякого сумніву, що женевську гру цього разу програв.

Ціла гра, в якій Літвінов мав по своїм боці представника червоної Еспанії дель Вайо, представника Нової Зеляндії і китайську делеґацію, полягала в тім, щоб порушити громадську думку Великої Британії і тим способом спричинити упадок сучасного льондонського уряду. Що дель Вайо дістав свої інструкції не з Барсельони, а з Москви, не підлягало найменшому сумнівові; це зраджувала ціла його тактика. Його метою було: саботувати полагоду англьо-французьким пропозицій і таким чином уневажнити англьо-італійське порозуміння та ударемнити франко-італійські переговори. У вівторок перед полуднем Літвінов заявив між іншим, що умова між Римом та Льондоном не повинна порушувати засади Л. Н. щодо колективної безпеки, доконаних фактів та інших ідеольоґічних мотивів. Другого дня виступив Дель Вайо з гострою критикою англьо-італійського порозуміння з 17. IV, закидаючи йому між іншим „брак щирости“. Одночасно він жадав скасування системи неінтервенції, щоб „республіканська“ Еспанія могла свобідно набувати зброю. Промова ця зробила дуже зле враження на англійську делеґацію, але це не перешкодило Літвінову заявити, що він цілком годиться зі заявою дель Вайо про війну Еспанії проти двох держав. Тим самим Літвінов перебрав на рахунок московського уряду і ті гострі відповіди, що їх дістав представник Барсельони не лише від льорда Галіфакса, а й від міністра Бонне.

Всі намагання Літвінова і його спільників в Женеві, щоб не допустити абісинську справу на денний порядок не мали успіху. Лишалося в найбільш демаґоґічний спосіб приготовити четвергове засідання, на якім цю справу мали вирішити. Неґус заявив в короткій промові, що не може боронити інтересів своєї країни перед Ліґою і просив, щоб дозволено відчитати його декларацію одному з делеґатів. Не зважаючи на присутність в делеґації одного з найкращих англійських правників, інтервенція неґуса в Женеві не дала сподіваного успіху. Льорд Галіфакс зазначив рішуче, що цілі Ліґи вищі від неї самої та що полагода справи Етіопії має великий вплив. Представник Великої Британії не дав себе звабити на площину юридичних дискусій. Бонне полишилося тільки погратулювати льордові Галіфаксові ясного поставлення етіопської справи в інтересі обох великодержав та загального миру. Присутність неґуса в палаті Ліґи лише підкреслила, що ліквідація етіопської справи необхідна та що всі, які ставили свою карту на неї, програли.

Найповажнішим успіхом минулої сесії Ради Ліґи треба вважати без сумніву те, що у всіх важніших справах совітський представник мусів виступати проти представників Англії і Франції і тим самим виявити недвозначно ізоляцію московського уряду в Европі. Намагаючись заплутати етіопську справу еспанською, Літвінов потерпів поразку і в одній і в другій. У справі китайської війни Рада обмежилась до наскрізь плятонічною вислову співчуття для Китаю, що не дає ніякої підстави для інтервенції якоїсь держави на Далекому Сході. Московська інтервенція в Китаю не дістала в Женеві найменшої моральної підтримки. Літвінов не спромігся ударемнити навіть визнання невтральности Швайцарії. Єдиною потіхою для нього може бути хіба те, що не заспокоєно домагання Чілі, визнати негайно хочаб у засаді потребу реформи статутів Ліґи. Але й ця перемога Кремля в Женеві може бути Піровою. Коли за прикладом Чілі підуть і деякі інші південно-американські республики, то це може зруйнувати остаточно Лігу, що вяже ще принаймні формально Московщину з Европою та служить трибуною для демаґоґії Літвінова.

Довелося московському урядові змінити свою тактику і у справі політичних еміґрантів. Виступати проти їх охорони взагалі Літвінов вже не міг з огляду на те, що поразка московської інтервенції в Еспанії примушує сотки тисяч еспанських большевиків шукати захисту поза межами Еспанії. Нансенівський Офіс, це правда, скасують уже з кінцем цього року, але на його місце створять іншу подібну інтернаціональну організацію. Цею справою займеться конференція, що має відбутися 6. липня в французькому боці Женевського озера, в Евіяні. Одинокою установою для московського уряду буде те, що в майбутньому Офісі не буде урядовців колишніх російських громадян. З огляду на те, що всі нансенівські урядовці були москалями, на цій зміні українці рішуче нічого не втратять.

Закінчену сесію з українського погляду треба вважати наскрізь успішною. Вона закріпила фронт протимосковських держав у Европі і причинилась до дальшої ізоляції СССР.

М. Дав[...]

Казка „Русского Голосу“ про велич „старорусинів“ і сіра дійсність.

Нашу в добрій вірі на сторінках „Діла“ — покищо тільки чисто теоретично заторкнену проблему про можливість порозуміння між українським табором і т. зв. старорусинами, „Русскій Голос“ рішив використати для пропаганди погляду про единоспасенність його політичної доктрини, для звеличання значіння свого табору за часів царської Росії, ну і... для чергового реверансу в сторону поляків.

В останньому числі „Русского Голосу“ (ч. 16. з 8. V. 1938) находимо там теж статтю, підписану якимсь п. Павлом Климовим, а в ній такі уступи:

„...В 1914 р. після визволення Галичини від австро-мадярського терору, російські галичани грали дуже замітну ролю. Правда, не офіціяльно а фактично, якщо в тому часі ще рахувалися з правом, а галичани були австрійськими громадянами. Ну і виконували вони свою ролю на посадах сірих перекладчиків (населення так скоро засвоювало собі загально-російську мову (общерусскій язик), що перекладчик після кількох тижнів був зайвий) (?!) і тихих дорадників російських адміністраторів і державних діячів (знаємо! — Прим. Ред.), не виключаючи навіть найвижче поставлених, так, що згадувати це можемо з почуттям вдовілля і гордости. Особливо в перших часах російські вл[...] мусіли з необхідности покластися на гали[...] і кермуватися їх думкою у справах, що [...] торкали управи краю...“

„...В тому часі, коли народня маса т[...] в бік Росії, поляк, розуміючи це, [...] себе невтрально або прихильно („благо[...] тельно“), радий, що москалі [...] йому тим самим, а жид проворно [...] у воду, — „украйнофіл“ ліз на рожен [...] ючи самоопанування від звука р[...] мови і на вид російського одностр[...]

„...Не хочу зменшати заслуг р[...] властей, та не можу не сказати, що [...] ному відношенню також до неросійс[...] селення Галичини в високій мірі [...] зумна поведінка російських галич[...] тішилися їх довірям. **В тому, що [...] ціла людність Галичини, без різн[...] нальности, згадує побут у неї р[...] військ і властей з почуванням [...] вдячности** (?!! — Ред.), є деяка др[...] ги і наших людей...“ (підчерк[...] „Діла“).

І якже тут не використати так[...] нагоди та не розказати полякам [...]

їх москвофільських приятелів, для відбудови польської державности?! Отже читаємо дальше:

„...Галицько-русскі діячі послідовно й однодушно змагалися („ратовалі"), в міру своїх сил за ліберальне відношення російського уряду до польського народу. В цьому напрямі працював між впливовим російським суспільством М. Глушкевич, цього домагався проф. Вергун і д-р Марков, за тим заявлявся завжди С. Ю. Бендасюк, а наш провідник з часів війни В. Дудикевич, котрий тішився найбільшим довірям російських урядових кол в повній однодушности з ними засував свою думку на офіціяльній і приватній авдієнції („прійоме") Государеві Імператорові (!!). На запит про польську проблему Верховного Головнокомандующого, в. кн. Миколи Миколаєвича, він також заявив з питомою йому прямолінійністю, що в інтересі добрих польсько-російських взаємин і загально-славянської справи лежить не тільки автономія Польщі, але і відбудова її державности..."

Читаючи оті ревеляційні казки про благодати окупаційних російських властей в часі світової війни для населення Галичини та про великі тодішні впливи наших москвофілів, маємо враження, що панове в редакції „Русского Голосу" вспіли вже зовсім забути про те, що вони самі в тому самому часописі виписували порівно не так ще давно, бо щойно два роки тому. А були це виводи не якогось там собі письмаки, тільки журналіста і письменника того табору з найповажнішим мабуть стажем з передвоєнної доби, д-ра Дмитра Вергуна. Це значить незвичайна фірма, та ще до цього добре в нас знана. Д-р Вергун був одним з трійці найвизначніших москвофільських галицьких ідеольогів (Вергун, д-р Юліян Яворський, д-р Маріян Глушкевич), що „старорусський" віз спрямували на нові ідеольогічні і політичні рейки. Довгі роки він був кореспондентом і співробітником націоналістичного, дуже близького політично й емоціонально до т. зв. „чорної сотні" російського щоденника „Новое Время", а у Відні видавав в російській мові місячник „Славянскій Век" в цілях панславістичної і русофільської пропаганди між австрійськими славянами. Він був теж один із тих нечисленних галичан, що вміли здобути собі в Росії більше, визначну позицію доцента університету.

Отже цей д-р Вергун помістив в „Русскому Голосі" (ч. 34. з 1935 р.) посмертний спомин свому однодумцеві і найближчому співробітникові д-р Маріянові Глушкевичеві, де розповідає багато про відносини між галицькими „русскими" та російськими урядовими колами в часі російської окупації Галичини. Цитуємо ті уступи з його статті в дословному перекладі на українську мову:

—„Чергова наша зустріч відбулася у визволенім Львові, в листопаді 1914 р. Мене, не зважаючи на те, що я був заступником голови „Галицко-Русскаво Благотварітельнаво Общества" в Петербурзі, довго не хотіли впустити у визволену батьківщину. Тільки телеграма командуючого III-ою армією, ген. Радко-Дмитрієва (болгарин з роду, — прим. Ред.) в генеральний штаб з визовом мене, як знавця славянських мов, поконала впертість ген. Монкевича, і я вкінці дістав змогу побачити знову Львів та привезти навіть дарунки, зібрані „Новим Временем" для переможної III-ої армії. — Після приїзду до Львова, я був вражений („поражон") усім, що мені довелося бачити. **Ми дізналися про те, що генерал-губернатор для того, щоб приєднати для себе шляхту, згори трактував наших галицько-русских діячів з В. Дудикевичем на чолі.** Глушкевич був назначений одним з урядовців генерал-губернатора, і це нас, діячів галицько-русского руху, трохи вспокоювало.

Ми сподівалися також, що Володимир Ол. Бобрінський, тоді добровільний ординарець генерала Брусілова, і Глушкевич зуміють хоч трохи вплинути на короткозорого генерал-губернатора. **Однак нам прийшлося розчаруватися в тім".** ...„Віруючи твердо в успіх, рішено улаштувати в гостинниці „Візантія" спеціяльний бенкет в честь приїхавших петроградців. На мене як на тодішнього заступника голови „Гал.-р. О-ва" був наложений обовязок сформулувати наші галицько-російські (русскі) домагання. Вони зводилися до 4-ох основних точок: 1) російські війська ввійшли до Галичини не як гнобителі („поработітелі"), а як визвольники, згідно з виданими на початку війни маніфестами. 2) Щоби підчеркнути цей факт, треба видати окремий маніфест про злуку визволених російських земель. 3) Галицько-російському (русскому) суспільству повинні бути признані рівні права з чехословацькими товариствами в Росії, себто право творити військові відділи з галицьких дезертирів, воєнних полонених. 4) Членам „Російського Народного Совіту" з вибору повинні бути признані права, рівні правам діячів російських земських і городських установ, які завідували справами допомоги Червоного Хреста"...

...„На другий день я мав їхати в кватиру III-ої армії, до ген. Радка-Дмитрієва, в Ланцут, і не підозрівав, яке потрясення (встряску") викличе та моя промова..."

...„**Генерал-губернатор Бобрінскій зажадав ні більше ні менше тільки висилки мене і дружини моєї** (дружина Вергуна родовита росіянка: пр. Ред.) **зі Львова**, правда під миловидними притоками! **Із моїх телеграм і кореспонденцій до „Нового Времені" пропущено тільки півтора.** Цензорський олівець капітана Сукина казився („свірепствовал")... —

...„Так скінчився мій шостинедільний побут у визволеній батьківщині. Глушкевич держав мене в курсі. **В це „бурне время", коли Дудикевичеві та його співробітникам („сотрудникам) прийшлося проковтнути стільки гірких пігулок від освободителів,** він один вмів проявити свої визначні дипльоматичні здібности".

Здається, що найбільше злобний „сепаратист" не міг би більше здискредитувати москвофілів як їх власний апостол, д-р Вергун. Бо подумати тільки: „сам" „амбасадор" д-р Дудикевич мусить ковтати гіркі пігулки від „освободителів" „галіцко-російського" народа, „освободителі" трактують його „згори", щоби приподобатися польській шляхті. (І в таких умовинах він їде радити цареві!). Найкращий старорусский „дипльомат" д-р Глушкевич стає аж мізерним урядничиною при генерал-губернаторі, і то він єдиний! Людину з таким політичним стажем і такими особистими звязками, як д-р Вергун, виселюють „освободітелі" разом з його дружиною з „визволеної" батьківщини. „Визволені" „галіцкіе русскіе" домагаються від своїх „освободителів", щоби признали їм бодай

такі права, які в Росії мали чехи і це викликає з боку „освободителів" таку бурю, що аж виселюють смільчака, котрий сміє ставити такі домагання. А народові треба аж маніфестом вияснити, що „освободителі" прийшли не як „поработітелі", бо видно нарід цього якось не розуміє! Очевидно, що всім нам аж надто добре відома справжня мартирольогія, що її галицькі москвофіли зазнали в Ростові над Доном від москалів і те все приниження, якого зазнали від них в Галичині.

Маючи до вибору, котрому з двох діяметрально суперечних, видрукованих у „Русскому Голосі" звітів про одну і ту саму справу дати віру, ми, якщоби цієї справи не знали з автопсії ані не мали про неї ніяких інших відомостей, як тільки ті дві, — мусілиб таки більше повірити п. Вергунові, ніж „анонімовому" п. Павлові Климові.

Якже у світлі Вергунових ревеляцій виглядає найновіша побрехенька „Русского Голосу" про авдієнцію д-ра Дудикевича у царя та про його заходи в обороні незалежности Польщі?! Чи не смішно і не жалко у такий недотепний спосіб запевняти поляків про любов москвофілів до них та про їх заслуги для польської справи? Чи все те робиться на те, щоб переконати поляків, що москвофіли будуть найтривкішим забороло́м польської державности, колиб ще раз обернулось колесо історії та повстала давня Росія?! Як цим людям не стидно такими методами підхлібоватись?!

Як спасенно булоб для наших „старорусинів" і для „Русского Голосу", колиб вони тямили російську пословицю: „Врі, да меру знай!"

З польської преси.

Польська меншина в Німеччині

ПРО СВОЄ ПОЛОЖЕННЯ.

Краківський „ІКЦ" (ч. 140 з 22-го травня ц. р.) під наголовком „Чи меншинна декларація не обовязує в III-тьому Райху?" передруковує з польської преси в Німеччині міркування з приводу виступів німецьких сенаторів Візнера і Гасбаха у Польщі:

„А як з нами, поляками, в Німеччині? Чи можна через брак двох польських послів у райхстагу, що інтервеніювали би в нашій справі, де треба, чи можна через брак їх інформацій в наших часописах думати, що нам рожево ведеться, що згідно пливе наше життя зі співгромадянами, що завжди і всюди шанують в нас німецьких громадян польського народу? Не зважаючи на 5-го листопада 1937 р.

„Скажіть, чи видно поправу? — Я її не бачу.

„І далі поляк, що вживає прилюдно (в поїзді, на вулиці і т. і.) своєї мови, наражується щонайменше на здивований погляд

„В копальнях у промисловій окрузі Опільщини зправила знаходиться напис: „Ти німець — говори по німецьки!" — а штигар з відповідною повагою зуміє переконати робітника, що для нього під матеріяльним оглядом краще, як перестане говорити по польськи на терені копальні, а ще краще, якби взагалі перестав...

„Так воно й дієтся, що на мою думку, важко найти у німецького працедавця робітника, що отверто признавсяб до польщини, хоча він поляк з крови і кости, а про урядовця, то вже взагалі й мови нема (порівнай точку 5 декларації з 5-го листопада 1937). А батьки, що посилали дітей до за-

хоронки, підписують спеціяльні декларації, в яких мусять подати місце заняття кормителя родини (може це тільки у „статистичних" цілях).

„Оце висліди нашого становища і тієї пропаганди, яка вмовляє, що нам краще ніж перед 5-го листопада 1937.

„А як з правом набування нерухомостей?

„Вкінці я був би охильний запитатись авторів з німецьких часописів, що нібито знають нашу долю, на яких фактах спирають свої твердження, що нам після 5-го листопада краще ведеться, або що нам взагалі ведеться?"

„ІКЦ" додає після цього від себе між іншим: „Так дістьоя полякам на власній землі у III-ому Райху". Очевидна річ, „ІКЦ" руками й ногами підписується під цим цитатом, свідчить про це те, що надрукував його з численими підкресленнями.

„НА ЯКИХ ФАКТАХ?"

У попередньому цитаті з польської преси в Німеччині підкреслили ми навмисно ці три слова, що їх ми поклали в наголовку цього уступу.

Львівський озонівський „Дзеннік" Польскі" (ч. 139, з 22-го травня ц. р.) зареагував на статтю „Діла" п. н. „Відгомін декларації УНДО у Варшаві". Мимоходом мусимо звернути увагу, що свою замітку вмістив „Дзеннік Польскі" під наголовком: „Цо пішон русіні?" Вже навіть ендеки, пишучи про нас, уживають терміну „україньци", „україньскі" — правда, у знаках наведення, але вживають. Озонівський орган ще не перейшов такої еволюції. Та це мимоходом і без якогонебудь жалю.

Тепер до речі. У замітці, підписаній з приводу згаданої вгорі статті „Діла" — „Дзеннік Польскі" написав:

„Такий публіцист, яким є п. Кедрин, добре знає, що до фіяска нормалізаційної політики не довели поляки. На це вказує біланс українських досягнень на всіх полях".

Власне, на яких фактах спирає автор „Дзенніка Польского" те своє твердження? Чи не краще було бодай дещо з тих досягнень навести? Не було би так дуже голословно.

—o—

Німецько-чеські сутички щораз частіші.

Чеська телеграфічна агенція повідомляє про низку німецько-чеських інцидентів.

У Деціні двох чеських соціял-демократів ранило одного генляйнівця.

Коло Янової у бійці потурбовано двох німців.

У Хомутові 60-ох німців напало на 5-ох чеських вояків і поранило одного з них.

У Ходові ранено 3-ох жандармів, що розганяли юрбу.

Поліція і жандармерія зліквідувала всі ці інциденти.

ВАЛЕНСІЯ ЗБОМБАРДОВАНА.

Як подає Авас, 6 національних літаків бомбардувало в пятницю Валенсію, спричинюючи великі шкоди.

Скількість жертв бомбардування ще не відома.

ІДЬ ТІЛЬКИ ПРАВИМ БОКОМ У НАПРЯМКУ РУХУ!

Вписи до школи ім. Шашкевича.

ДО ГРОМАДЯНСТВА М. ЛЬВОВА І ЙОГО ПЕРЕДМІСТЬ!

В днях 23—28. V. відбудуться вписи до всіх кляс у 7-кл. державній українській школі ім. М. Шашкевича у Львові при вул. Замкненій ч. 6. Обовязком Громадян Львова та його передмість підтримати цю українську школу, одиноку українську державну школу в цілому Львові, яка виховує нашу молодь уже від 57 літ на добрих українських громадян. Рік-річно виходить з цієї школи коло 120 молодих людей, що переходять до гімназії. Стільки саме по скінченні 7-ої кляси переходить до фахових шкіл. Повстає через те щорічно коло двістапядесять вільних місць, які наші діти мусять заповнити, щоб удержати стан 7-кл. школи.

Обовязком Громадян підтримати з усіх сил оцю державну українську школу та ставитись до неї з повним довірям. Не сміємо посилати своїх дітей до чужих шкіл зі стратою для рідної і тимсамим підкопувати стан власної державної рідної школи!

Сама школа, як відомо, має найгарніший будинок зпоміж усіх львівських вселюдних шкіл. Збудована у підніжжа Святоюрської Гори, в дуже здоровім і гарнім місці, школа завдяки здоровому й чистому воздухові забезпечує прекрасно здоровля дітей так, що серед дітей школи не занотовано від кількох літ ніяких недуг.

Звертаємо ще увагу й на те, що Міський Комітет позашкільної опіки опікується школою, удержує в ній постійну кухню для бідних дітей, розділює між них безплатно обіди і час до часу дає бідним також одежу, обув то-що.

Крім цього згаданий Комітет удержує з власних фондів учительку, яка між 15.—17. год. опікується найбіднішими дітьми і помагає їм у підготові лекцій. До того Батьківський Кружок через свою секцію доживлювання розділює найбіднішим безплатні снідання та по змозі своїх фондів дає дітям підмоги на купно книжок, шкільного приладдя й одежі.

Все те повинні мати родичі на увазі і при виборі шкільного заведення для своїх дітей віддати їх без вагання та з повним довірям під опіку учительства школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові.

Батьківський Кружок при 7.-кл. школі
ім. М. Шашкевича у Львові.

—o—

Японці взяли в полон головну кватиру китайської армії.

Представник японської армії в Пекіні заявив, що

японський змоторизований відділ опанував у минулу пятницю вечором головну кватиру китайської армії, 40 км. від Сусіен. Вожд армії попав у полон з багатьома членами штабу.

ЯПОНЦІ ОКРУЖУЮТЬ 100.000 КИТАЙСЬКИХ ВОЯКІВ.

Японські війська, що після здобуття Сучов переслідують китайців, окружили коло 100.000 китайських вояків недалеко Чуляну (провінція Кіянсі). Недалеко зункайської залізниці розбили вони зовсім 95. китайську армію. Японці заняли Лієніон, кінцеву стацію люнгійської залізниці.

ВАЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ.

Після втрати Сучов китайці не мають виглядів на успішну оборону міста Ганков. Упадок Сучов скріпив у колах Куомінтану тенденції до замирення. Положення китайського уряду важке — на провінції творяться автономні уряди, що на власну руку хотять переговорювати з Японією.

ЯПОНСЬКІ ЛЕТУНИ ЗАТОПИЛИ 100 ЧОВНІВ З КИТАЙСЬКИМИ ВОЯКАМИ.

30 японських літаків бомбардувало концентрацію китайських військ недалеко Квейтя на люнгайській залізниці. Вони скинули чимало бомб та зробили великі шкоди китайцям.

Інша японська ескадра затопила 100 човнів, якими китайські вояки переправлялися через озеро Гунце.

Перші бої з мексиканськими повстанцями.

НЕЯСНЕ ПОЛОЖЕННЯ В МЕКСИКУ. 15.000 ПОВСТАНЦІВ ПРОТИ 20.000 УРЯДОВИХ ВІЙСЬК.

До Ню Йорку наспіла вістка про бої між повстанцями ґен. Седілля і військами вірними през. Карденасові. Повстанці перервали залізницю між Тампіко і Сен Люїс, щоб не допустити помочі для урядових військ.

Недалеко Сіюдад Фернандез урядові літаки розігнали більший відділ повстанців.

Повстанчі сили оцінюють на 15.000, урядові — на 20.000 вояків.

З інших, давніших вісток виходило би, що ґен. Седілльо ще вчора виїхав до Злучених Держав. Взагалі мексиканська преса подає суперечних вісток про хід повстання.

ВІЗ ЗАТРИМУЙ ТІЛЬКИ З ПРАВОГО БОКУ ВУЛИЦІ. ДАЛЕКО ВІД ПЕРЕХРЕСТЯ ДОРІГ.

З польських справ.

ОЗОН НАБИРАЄ РОЗМАХУ...

В останніх трьох днях минулого тижня, тобто в четвер, пятницю і суботу, відбувалася перша сесія Головної Ради Озону. Озонівська преса особливо підкреслює факт, що у першому засіданню тієї сесії Озону взяв участь президент міністрів Складковський. Та взагалі ця сесія Головної Ради Озону мусіла розчарувати всіх тих, що на тлі катовицької промови віцепреміера Квятковського снували мрії про те, що прийшов сумерк Озону і за тим прийде якась „справжня консолідація". Розвіяв ці мрії маршал Сьмігли-Рidz, що взяв участь у „товариському чаю" і виголосив там промову. „Ідеольогія і цілі Обозу Зєдночення Народовего" — говорив маршал Сьмігли-Рidz — згідно з моїм жовнірським та громадянським розумінням — є добрі, є правильні, є спасенні і на мою думку необхідні для Польщі". Озон напевно використає це ствердження, щоб перекреслити, бодай покищо пляни тих, які чекали на його смерть і вже заздалегідь раділи. Інша справа, що все те, ще більше затемнило історію катовицької промови віцепреміера Квятковського.

Багато віри в успіх вклав у свою промову шеф Озону, ген. Скварчинський. Він передовсім застерігся проти того, буцімто за той час, коли він проводить Озоном, ця організація змінила в чомунебудь напрямні ідейної декларації, яку проголосив полк. Коц. Далі заявив, що бере особисто повну відповідальність за всі засадничі персональні й організаційні зарядження. На думку шефа Озону всі останні виступи з організації — це тільки доказ, що внутрішня дисципліна в організації в останньому часі дуже скріпилася.

На цій сесії Головна Рада Озону мала вибрати президію та опрацювати й ухвалити програму акції Озону на найближчий час. До президії на підставі вибору увійшли: сен. ген. Андрій Галіца, ген. Роман Гурецький, дир. Тадей Кательбах, сен. Стефанія Кудельська, Здзіслав Ліпінський, пос. Богуслав Медзінський, Леопольд Скульський, президент міста Варшави Стефан Старжинський, Блажей Столярський, ректор університету у Вильні кс. Олександер Войцицький і пос. Бронислав Войцеховський. Склад президії мусить ще затвердити шеф Озону.

ПРОВІДНИК ЛЬВІВСЬКОГО ОЗОНУ УСТУПИВ.

Проф. Колянковський, провідник Озону на львівське воєвідство уступив зі свого становища. Кружляють чутки, що причина того уступлення та, що проф. Колянковський не міг знайти способу співпраці з групою, яку репрезентує пос. Войцеховський.

ЧУТКИ ПРО ЗМІНУ УРЯДУ.

Від деякого часу кружляють у політичних колах чутки про недалеку зміну польського уряду. Як кандидатів на преміера називають професора Бартеля і віцепреміера Квятковського. Але найбільшим клопотом при творенні майбутнього кабінету буде обсада теки міністра хліборобства. Найправдоподібніше цей ресорт залишився би в руках дотеперішнього міністра Понятовського. Але з другого боку інформують, що землевласники, які ведуть гостру кампанію проти мін. Понятовського, твердять, що теку міністра хліборобства перебере дотеперішний віцеміністр Ярошинський, а мін. Понятовський став би президентом Державного Хліборобського Банку. Але ці твердження землевласників мабуть не мають ніяких підстав, бо компетентні кола висувають на становище президента Хліборобського Банку (Банк Рольни) кандидатуру Яна Дембського, б. віцемаршала сойму. Щодо міністерства внутрішніх справ, то до тієї теки передбачують двох кандидатів: шлеського воєводу Гражинського і Наконечнікова-Клюковського.

Куди веде дорога з Відня?

Відень—Братислава, весна 1938 р.

Im März kam Oesterreich
Zurück zum Reich,
Im April
Bleibt es noch still,
Aber im Mai
Da kommt doch Tschechoslowakei...

(Із актуальної судето-німецької пісеньки).

За дві години покидаю Відень, за чотири буду на чехословацькому кордоні.

Тимчасом пнуся крок за кроком (у дійсности за... широкими плечима старої англійки) по стрімких, кручених, темнющих ступенях, на вежу св. Степана і тягну за собою (на паску) грубезного данського мандрівника, світлявця та журналіста в одній особі, притакуючи його наївно-галасливим спостереженням.

— Ей, ей, колеґо, гляньте у віконце — видно вже пів Відня.

— Так.

— О, о, дивіть, дивіть, голуби влітають аж сюди на вежу.

— Так.

— Вам ще не тяжко?

Мене, якби не святе місце, давно взялиб уже чорти, але йду далі і мовчки розлюзовую пасок: щоб йому здавалося, що я його тягну, бо й так сам мусить вийти; інакше ті, що з заду, на низ не пропустять.

Нарешті, нарешті ми на вежі: сто метрів понад містом, уф!

ПОЛІТИЧНІ РОЗМОВИ НА ВЕЖІ СВ. СТЕПАНА.

На списаному мов бібулярний притискач вершку вежі, себто у невеликій кімнаті з відкритими вікнами — зібралося непересічне товариство: англійці, шведи, судетські німкині, два мадярські офіцери, мій товариш з Данії та я. Здається, всі. Ах, ні — не всі. Була іще молода американка, яка відразу не могла вийти з подиву, мовляв: хто пононосив сюди на вежу стільки фотографій і віденських особливостей, зрозуміло, для продажі.

Вона перша купує серію світлин і голосно питається:

— Скільки долярів?

— Півтора шилінґа.

— Як? Півтора шилінґа? За такі високі стрімкі сходи? Який нуждар хотів би так високо і так дешево це сюди нести! — показала з жалем на світлини і як щось, що не цікаве, бо замало коштує, віддала їх товаришеві; шотляндцеві, що ходив мов верблюд, навантажений всілякими „памятками" (очевидно, дарованими) та навіть не забув забрати з собою на вежу свої наплечники.

Англійці не займалися дуричками.

— Отже, містер, яке ваше відношення до аншлюсу? — навязую перервану на сходах попурух: вони насамперед думають про поважні речі, а потім уже й про забаву.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 4.

МАРІЯ ДУНАЇВСЬКА. 2

НЕВДАХА.

Нуся й Петро вже стрічалися обоє в каварнях, в кіні, на концертах. Петро став помітно менше курити папіросок, він навіть похвалявся, що зовсім перестане заживати тієї отрути, хоч тітка, щоправда, й не дуже йняла йому віри. В його кишені вона, при ранішньому чищенні, побіч цукру для собак, находила табличку шоколяди або цукорки для „тої" Нусі. Петро щодень гладко виголював свої скупенько розсіяні волоски під носом та на бороді, причепурюючися мов дівчина, з чого тітка була вельми рада, бо не раз їй таки добре дошкулило пильнувати забудькуватого Петра, чи не йде він до міста з заболоченим плащем або з невичищеним капелюхом. Щодень носив він своїй коханій твори своїх улюблених поетів та сповідався їй із своїх життєвих задумів та звичайно невдатних плянів. Усе йшло „як по маслі". Тітка почала вже й сама себе переконувати, що справді „з цього щось буде".

Та згодом на ясному овиді Петрового кохання почали бозна-звідки випоявлятися малі хмарочки. Одного вечора прийшов він з кіна, куди ходив з „тою" Нусею. Скинувши плащ, помандрував до пічки по горнятко какао, що звичайно стояло там налагоджене для нього на вечерю. Тітка Йогася латала Петрове білля й збоку поглядала на жалісливе Петрове обличчя. Раптом він увесь скривився, схлипнув кілька разів і заскиглив дискантом на всю кухню:

„Забудь мене, мене забудь,
Як нам колись щеміла грудь,
Як серце рвалося колись,
Ми розійшлись". .

Тут він не видержав і заридав над горнятком какао, викривляючи своє довгобразе лице від насилу стримуваного сміху та зпід лоба поглядаючи на тітку, яке враження це викличе в неї. Вона глянула на нього і обоє зареготалися.

— Що з тобою, Петре? — поспитала, витираючи хусткою очі й ніс.

— Пропало все, тітко Йогасю, навіки пропало! Як вона, сердешна, переживе цю розлуку, я й сам не знаю!

— Тиб краще сказав, що сталося, я справді цікава!

— О, я знаю, що ви тіточко, дуже ласі на всякі сензації і романтичні пригоди. Та цим разом не буде це ніяка сензація, ні романтика, а гола галицька правда, якої я, дурень несосвітенний, повинен був сподіватися. Отож знайте, що не мали Ви рації, коли боронили галичанок та казали, що я не знаю їх. Вони справді такі, за які я їх мав. Їм усім тільки одно на умі: якби вийти заміж, піймати мужа. Го, го! Та я не дурний. Я зараз вриваю поли і тікаю, аж дрантя летить від таких зашкарупілих жінок. Чоловік заходжується біля них, вдає невинного, мов би й не думав про щонебудь грішне, а ті цяці марять тільки про вівтар та шлюбні обручки. Ач які!

— Ой, Петре, Петре! Хіба-ж ти не бачиш, що майже всі такі історії все одно подружжям кінчаються? І ті твої Ірми та Ґерти, нагулявшись уволю, кінець-кінцем таки затужать за спокійним подружним життям. Ріжниця тільки в тому, що жінки-чужинки думають спершу про забаву, дансінґи, прогульки, а потім, коли вже певні що досягли своєї мети, коли мужчина звикне до тієї чи другої із них і коли йому здається, що нема над його Ґерту чи Ірму, вони заговорять про подружжя. Вже то наші галичанки хіба багато ширші та поважніші, хоч, на жаль, і багато незручніші від тих твоїх чужинок чепурух: вони насамперед думають про поважні речі, а потім уже й про забаву.

— Ні, тітко, з цим я ніколи з вами не погоджуся. Жінки тут усі грубі матеріялістки, та й годі. Мені „та" Нуся вже починає неподобатися. Боюся, що з цієї муки не буде хліба.

— Ради Бога, Петре, з чого ти це бачиш? — допитувалася здивована тітка.

— Ми сьогодні вийшли з кіна і у звязку з фільмою почали говорити про життєві ідеали. Я сказав, що в мене щодо того скромні вимоги: я над усе ціню свободу. А вона на те, що хоч і як вона цінить свою особисту волю, то все-ж її ідеалом вийти заміж. Потім ми зійшли на політику, але та Нусина заввага так мене збентежила, що я зовсім утратив увесь свій гумор, швидко розпрощався і пішов. Коли вона справді „закидає сіті на мене" — тут Петро гордо випрямився і з самопевністю глянув на трохи збиту з пантелику тітку Йогасю — „то хай знає, що я не щиголь і не дам себе зловити в сильце. Добраніч, тіточко, та не турбуйтеся Вашим небожем. Він дасть собі раду в житті!

— Вибач, Петре, але з Тебе таки добрий чудак. Колиб я мала змогу говорити з Твоєю Нусею, я сказалаб їй, що як маєш заходити собі з Петром, то краще вже привязати собі млиновий камінь до шиї та пошукати щонайглибшого плеса. Ось що я думаю про Тебе.

Петро глипнув збентежений на тітку, почувши несподівано такий сердитий тон у її завжди спокійному, лагідному голосі. Він приступив до неї і мов малий хлопчина цмокнув її в руку, пильно заглядаючи їй у вічі та кумедно перекривлюючись, щоб розсмішити її.

— У чому річ, тітко? Ви лихі на мене? Замість пожаліти мене, бідну зацьковану звірину, нещасну жертву жіночих хитрощів, ви стаєте проти мене!

— Ет — відрізала тітка, — з тебе все був

літичну конверсацію з англійським промисловцем.

— Єс, містер, для нас, англійців, сполука двох, а властиво одного німецького народу — це вислід природного процесу, що колись мусів настати. Що більше, власне Італія, Франція, Мала Антанта і всі інші сусіди були завжди проти аншлюсу .але найменше Англія.

? ? ?

Аншлюс нас не дивує, ес; дивує нас і навіть обурює що інше, а саме: форма. Ми на все були приготовані, але на щось таке, як військовий пассус Гітлера саме тоді, коли фон Ріббентропа приймав король Великої Британії...

— А цікаво, цікаво — зауважив приявний шведський духовник — цікаво, що Гітлер рішився на свій крок саме після візити льорда Галіфакса у Берліні та по відході Ідена, тоді саме, коли Чемберлен виявляв помітне ґерманофільство...

— Єс! Екселенція Чемберлен знав, що робить. Фон Ріббентроп не почув від нього у Льондоні ані одного запиту в цій справі. Англія знає такт і... має свою тактику. Чекати на війну з нашої сторони в обороні Австрії булоб абсурдом. хоч Англія — як відомо, — була одним із трьох сиґнатарів декларації у Стресі, яка заевнювала Австрії повну незалежність.

У розмову вмішалися мадярські офіцери. Один з них запитав:

— А колиб прецеденс з 13. березня торкнувся Праги?

— Праги? — Анґлієць зморщив брови: У нас у цій справі погляди поділені, але гадаємо, що нема безпосередньої загрози.

Над Віднем зашуміли чорні, боеві ескадри літаків. Летіли з Берліна.

ПОЛІТИЧНА ФІЛЯТЕЛІЯ.

Коли сходите з вежі св. Степана і йдете попри чудовий масив підхмарного ґотику — не можете обігнатися перед продавцями листівок із Гітлером і простемпльованими марками із днів плебісциту.

Філятелісти тратять тут голову: купують, вибірають, захоплюються, а передовсім — переплачують .Бо деж то чуване: — до Відня входив Гітлер, машерувала армія, надлітали военні ескадри, змінявся режім, влада, право — а пів Відня нічого кращого не мало на гадці. як заздалегідь купувати поштові марки з „фірером" і покривати їх печатками, заздалегідь вже знаючи, що потім буде рух на них, потім, себто тоді, коли приїдуть люди із закордону оглядати новий лад.

Думав би хто, що це так собі люди просто вирахували для заробітку, для інтересу, чистого бізнесу. Безсумнівно, але крім цього всього кожний вуличний продавець тих „Гітлерспост Картен" має концесійний значок з печаткою пана Ґеббельса.

Німецька пропаґанда тримає руку у всіх клянах!

НОВА КНИЖКА
БІБЛІОТЕКИ
„Д І Л А"

ОЛЕНА ЦЕГЕЛЬСЬКА

ГАНУСЬКА ЙДЕ ДО МІСТА

ПОВІСТЬ.

184 СТОРІНОК. ЦІНА 2.50 ЗОЛ.

„...Історія сільської дівчини, що стає панею. Трускавець у „сезоні". Запах нафти великопанських перфум..."

ЗАМОВЛЯТИ: „Діло", Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях.

ЛЮДИ ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ НА ВСІХ ШЛЯХАХ ЖИТТЯ І ГЛЬОБУ.

Жаль було поправді — виїжджати з б. наддунайської столиці тоді, коли на вулицях парадно гули панцирні авта, шуміли понад містом літаки, а над каналами пінилися від квіття й пахощів розмріяні, розспівані, розяскравлені сади.

— Поїзд точно — третя двадцять пять! — не забудьте!

Мимоволі глядите на годинник: отже ще 2 години. Славно, використовуймо час до кінця! Сідаю в авто, щоб по пятьох хвилинах пересісти у трамвай (хоча сідаю зпереду, кондуктори завжди „луплять" з мене подвійно) опісля випробую востанне метра. І ще раз сідаю в авто і ще раз у трамвай...

Хочу вхопити в очі, заобсервувати востанне, як „цей" Відень виглядає, бо хто знає, може це дійсно його перші дні його правдивої слави, а може останні дні його величі...

Чейже всі говорять, що в жидівських дільницях щодня масово чути стріли, люди зривають з життям, із Віднем, з весною.

Умовляємося цілим товариством іти на двірець через ґетто; але я ще на хвилинку заглядну в оту каварню. конче там мушу заглянути! В мене вже такий звичай, а може й пересуд: правдива пригода чаїться там і тоді, коли і де мало часу.

Входжу до каварні: гайль, чорну каву, перо і серветп! Сервет у віденських кафе нема, тому мушу писати свій настроєвий „прощальний" вірш на світлині Адольфа Гітлера. Вірш готовий, навіть вдався, кому його подарувати?

Довгий погляд у срібне дзеркало напроти: готово; за мною сидить у фотелі красуня, для якої варто спізнитись на поїзд, варто, щоб мене для неї відтранспортувала поліція... Ще тільки година часу, що робити? Пишу над віршем дедикацію: „Найгарнішій пані Відня — незнайомий з каварні". Кладу вірш на ґазету і встаю, щоб з жестом правдивого Дон Жуана подати їй твір свого серця... !

Зі зворушення розливаю каву, дама підносить очі...

— Пане Романе, ви тут?

Деревію, стовпію, дубію, але дискретно ховаю вірш із смілою, авантурницькою дедикацією; цеж чарівна пані Інґрід з далекої півночі; колись в Стокгольмі в такий самий спосіб — вручив їй я „останній" свій вірш і теж у каварні і теж із присвятою.

Коли переживаємо чарівну несподіванку, коли в нас щемить пригод жадібне серце — тоді стрілки годинників спішаться мов службовики до бюра...

— Що вас, пані, привело до Відня?

— Привіз муж, а привела цікавість, гарно тут, але чути бурею...

— Бурею, що проминула?...

— ...бурею, що ще прийде... У нас в Швеції вже теж швидко зацвітуть поля; може відаєте Стокгольм?

— Не вибіраюся, але хто зна... Ваша батьківщина чудова, героїчна, повна здоровля, але у Вас тепер життя — так би мовити — людське, тихе, нормальне — знаєте — у Вас неначеби поснули вікінґи...

— Дивно. Отже Вас більше цікавить дрючок з актуальним в тій хвилині прапором і вуличним гаслом?

— Певно. Зрештою, що хочете: переворот, аншлюс, Чехословаччина, можливість большевицької інґресії на Берлін.

— Хочете сензації і большевиків? Приїжджайте на північ; поїдемо в Естонію, в Фінляндію — там на червоному кордоні росте та сила, якої надаремне очікуєте тут. Північ дивиться на дикий схід, а схід на неї, обоє мовчать, обоє дивляться на себе і на південь. Приїдете?

— Можливо, до побачення... на півночі!

Нехай то грім, ледви пів години до відїзду; плащ, записник, валізка, до побачення, чарівна пані Інґрід, маєте сьогодні сині, дуже сині, найгарніші очі, до побачення!! Не заб...

Шофер — хам, лямака, ґбур або знадрій або взагалі кретин... З місця пускає на весь ґаз. Таки, правда, сакраментально: найгарніші хвилини переживаємо тоді, коли на них нема вже часу.

КРІЗЬ ЖИДІВСЬКЕ ҐЕТТО З ҐІТАРОЮ В РУКАХ І — ВІДІЗД!

Очевидно — я спізнився, приїхав останній. Всі на мене чекали та гризли каштани. На двірець було недалеко, ми пішли пішки. Половина нашого веселого гурту — з ґітарами в руках. Один товариш використав рідку нагоду: купив чотири ґітари за безцін, по 20 зол.! Митного зловживання не було, бо й так їхало нас коло вісімнадцяти, отже саме по пів ґітари на кожного!

З ґітарами в руках йдемо через жидівське ґетто: брудні вулиці без свастик і прапорів, у вікнах і на пішоходах — жиди, неподібні до наших, але жиди. Порозуміваємося, кладемо руки на струнах і йдучи серединою вулиці вшкваримо:

— O, mój wymarzony.
O, mój wytęskniony,
Któż tak kochał Cię jak ja...

Високими тенорами бємо в камениці жидівські. Вулиця ожила, повеселіла, підбадьорилася. Тут, там, зправа, зліва, вгорі, над нами відчиняють вікна, з вікон кивають руками.

Якась стара жидівка, що сиділа в брамі, встала і з сентиментальним усміхом спитала:

— Нах Варшава?

— Йо, нах Варшава.

— Шяйне Штадт!

— Він дох шяйнер...

— Уй, найн, ніхт зу...

Деб ви не поїхали, всюди зустрінете жидів у „каділяках" і в нужді, але всі тужать за Польщею і мають сентимент до міста, в якому на Налевки треба їхати Єрусалимськими алеями...

За пять хвилин відходить наш експрес. Їдемо знов через Чехію. Тою дорогою їхати найкраще, найкоротше та найвигідніше. Кажуть, що після аншлюсу фреквенція на цій дорозі збільшується з дня на день.

Вже їдемо. Дорога з Відня веде на північ, на Братиславу, Прагу і Остраву, на північний — схід.

Роман Гуцалюк

дітвак і таким ти, здається, і згинеш. За моїх літ і мужчини і жінки були статечніші і поважніші якісь. А тепер їм усім тільки жарти в голові. Тільки й думки в них, як їм найбезпечніше обминути поважні життєві завдання. Та що вже й говорити про теперішніх жінок, коли й ви, мужчини, не кращі за них.

Тітка Йогася навіть не глянула на свого трохи вніяковілого небожа. Вона сердито грюкнула дверми й пішла у свою кімнату.

•

Настала неділя, день особливий, інший від усіх днів для Петра. День, коли можна було довше полежати в ліжку та помріяти про „ту" Нусю. Бо хоч яка вона була галичанка, то смішна та наївна з своїм невмілим кокетливим залицянням, то знову над міру поважна, мов дитина, коли її зловлять на надмірному ласуванні, та все-ж приємна йому була свідомість, що хтось там думає про нього й може тужливо виглядає його. А крім того це був день, коли можна було посидіти в каварні та поперечитувати часописи й на дозвіллі поговорити та посперечатися за обідом з тіткою Йогасею, а що найважніше: день, коли можна було довше побути з чорнявою Нусею.

Весело посвистуючи та підспівуючи, Петро трохи причепурився і в погідному настрою попрощався з тіткою й пішов до каварні. Він був такий веселий та безжурний, що по дорозі кинув Жучкові аж два кусочки цукру. На головній вулиці проходжувалися юрбою люди, з блакитного неба спливав днинний спокій, а смішні, видуті з гуми, різнобарвні птахи, що їх розносили на довгих тиках вуличні продавці, так принадно колихалися на довгих мотузочках у повітрі, що Петро малощо й собі не купив однієї з таких птиць, щоб занести її своїй Нусі. Та подумавши, як стидно булоб йому нести такий бальон на шнурочку, він зідхнув і пішов далі.

(Докінчення буде.)

Еміграційні справи.

ДЕВІЗОВІ СПРАВИ.

Трапляються випадки, що емігранти зголошуються до портового бюра у Гдині з проханням виробити їм дозвіл на вивіз гроша. Еміграційний Синдикат повідомляє, що в таких випадках ціла готівка, на яку не дозволу Девізової Комісії, лишається на заблокованому рахунку. Емігранти можуть старатися видістати ті гроші щойно після приїзду до краю призначення. Є це довга процедура і не завжди корисно кінчиться для емігранта. Вреєски на дозвіл вивезти грошеві поділ вилишки треба вносити куди вчасніше, принаймеще на місяць перед виїздом, щоб Девізова Комісія могла вчасно розглянути і видати рішення. Торкається це також чеколів, щадничих книжечок, акцій та вартісних паперів.

У СПРАВІ ЕМІГРАЦІЇ ДО КАНАДИ

Канадійський інспектор у Гдині звертає увагу, щоб емігранти, які стараються про візу до Канади на основі пермітів, зголошувалися по візу в речинці важности перміту. Признання візи в додатковому 2-тижневому речинці є справою індивідуальною і цілковито залежною від рішення канадійського інспектора, тому не в кожному випадку воно може бути уділене.

Перміти є висилані з клявзулею, щоб представити канадійському інспекторові посвідку, з якої виплило б, що корабельні карти оплачені з власних грошевих засобів, тобто що емігрантові не переслано препейду (корабельна карта, закуплена в Канаді). Зміст такої посвідки, що її звичайно виставляє громада, мусить мати виразну редакцію з поданням, звідки гроші походять, напр. з проданого господарства, з зазначенням скількости моргів, забудувань, живого інвентаря і т. д. та що за одержані гроші емігрант набуде корабельні карти до Канади. Посвідки, що емігрант щойно задумує продати господарство або що буде мати гроші на купно корабельної карти, не відповідають вимогам канадійської влади і канадійський інспектор їх не приймає.

Реемігранти, що вертаються до Канади в дозволеному речинці, мусять мати переконливі докази, що по приїзді до Канади не стануть матеріяльно тягарем для суспільности і влади. За докази можуть служити гроші (принаймеише 100 дол.) книжечка щадничя, банкова, поворотний білет, листи від роботодавця про забезпечення праці і т. п. Еміграційний інспектор у Гдині дуже точно провіряє це в емігрантів та в реемігрантів. Усякі сумніви щодо побуту реемігранта не дають реемігрантові змоги дістати візу.

Щодо реемігрантів канадійських громадян, то бажано, щоб канадійські громадяни знатуралізовані мали при виїзді в порті свої натуралізаційні документи, а канадійські громадяни з уродження метрики уродження.

ЛІКАРСЬКІ СВІДОЦТВА ДО МЕКСИКУ.

Мексиканський консулят у Варшаві подає до відома розпорядок департаменту публичного здоровля в Мексику, з якого виплиavaє, що емігранти, які виїздять з Польщі до Мексику, повинні при візі предложити, незалежно від документів, які тепер обовязують, додаткове лікарське свідоцтво, яке стверджувалоб, що дана особа не є хора на трахому. Такі свідоцтва, на зразок аргентинських свідоцтв, будуть виставляти у Варшаві. За такі свідоцтва емігранти платить по 2 зол. від особи без огляду на вік.

КОНТИНЕНТАЛЬНІ ТРАНСПОРТИ З ПОЗНАНЯ.

Починаючи від місяця травня ц. р., континентальні транспорти з Познаня будуть відходити з четверга на пятницю. Транспорти будуть відходити раз у тиждень.

Поголоски про заручини Габсбурґів неправдиві.

Повновласник князя Альойзія Ліхтенштайна заперечив поголоски про заручини князя Франца Йосифа Ліхтенштайна з архикняжною Аделяйдою Габсурґ і княжни Ліхтенштайн з арх. Оттоном Габсбурґом.

—o—

Фінляндський уряд увільнюється від ліґових зобовязань.

На основі рішення державної ради фінляндський уряд заявив, що на майбутнє застерігає собі право самостійно постановляти, у якому ступні Фінляндія буде пристосовуватися до санкційних кроків на основі пакту Ліґи Націй.

КАРЛО ІЖИКОВСЬКИЙ.

Новітній Танталь.

(Із спогадів денникаря)[*].

1.

Коли вже раз прокладений шлях — нема цьому кінця.

Нагальною, влізливою хвилею прокочується життя через моє бюрко. Впихається скрізь і обвивається довкола мене, пригнітає, душить, втискає мені в руки перо: пиши, пиши! Входить у мій мозок і витворює банальні, змеханізовані думки, виписувані сірим стилем.

Важні політичні події! Димісія кабінету! Промова Бальфура! Шах у подорожі! Найновіші телеграми, концерт Падеревського в Парижі, на якому я не був. Баль на шпиталь св. Анни — на якому я не був. Строї гарних пань — яких я не цілував. Ґльосси про виправу Андре — в якій я не брав участи. Процес за душегубство — ніякого душегубства не маю за собою. Поправити вірш тітки мого шефа — на власні вірші не маю часу. Цифри з біржі — на якій грає хтось інший. Реферат про винахід — якого я не зробив і якого не розумію. Бо не маю часу.

Все те в моїх руках перетворюється у задрукований папір. Його читають побожно люди, яких бачу звідти, із другого поверха. Я — машина, до якої одним боком влітають події, щоб другим боком вилетіти як ґазета.

Засипляю втомлений. Але підсвідомо накидає з мені призбираний матеріял до найближчих статтей. Хвилювання. Газета мусить вийти. Який заголовок? Який початок? Яку дати на кінці „кравaтку"? У сні переображується це хвилювання. Бачу мариво Сизифових робіт. Перо кріпне в тягар, як камінний фіяр.

Коли йду вулицею, коли їм обід, коли бачу збіговище — все насуває мені теми до інтервю, до звітів, до анкет ,до фейлетонів, великих і малих. ґармондом і петітом. Появляюся при кожному нещастю, чи де горить, чи хтось когось переїхав, чи великий достойник смертельно занедужав. Бо мушу бути цікавий за міліони.

Пережовую чуже життя і перетравляю його для інших.

Не маю часу.

На дереві життя дозрівають гарні овочі, але не дозріває мій овоч. Обідаюся чужими овочами. Це моя професія. Перетравлювати якнайшвидше, бо чекає складач і метрампаж.

Щось хочу схопити під сподом, але воно раз-у-раз розступається. Хватаю одною рукою, другою пишу. Розступається, втікає... Це мій час.

Десь далеко в куті, по другому боці, якась потвора загризає схоплені птахи. Це години мого часу. Вилетіли вікном. Люди ловлять їх і читають. Постійно з мене вилітають, і я не можу заткати отвору. Всі їх мають, тільки не я — голубник.

2.

Я запертий у великій вежі. Не знаю, на якому поверсі. Довкола мене якісь великі вікна. Я похилений над ткацькою машиною. Тчу руками та ногами. Обертаю пильно та скоро колеса. Зпід моїх рук виходить пряжа. Вже заповнює цілу долівку, але вже не маю часу її спрясти.

Довкола вежі якийсь сад. Не маю часу виглянути крізь вікно, щоб побачити дерева і квіти. Може я на півночі, може на півдні. Може там весна, може там зима. Знаю лишень, що це день, або, коли лямпи загорять надімною, що тоді ніч. А робота не вгаває.

Можу тільки вряди-годи глипнути до вікна. Бачу якийсь чорний предмет, який скоро паде вниз. Не вгадаю, чи це може людина... Може це я сам? Не маю часу.

Пряжа зростає під моїми ногами. Зсувається якимись сходами, може вже заповнила якісь льохи, бо йде вверх, щораз вище. Вже повна кімната від неї, але я не бачу, бо працюю, бо не маю часу. Адже це я витворюю її.

Обмотується довкола моїх ніг, якими рухаю, щоб її витворювати. Обмотується довкола черева, грудей та шиї. Але ще не вкрила моїх очей, іще бачу той кінчик смужки-ґазети, що втікає зпід моїх рук, щоб зробити місце новій.

—o—

АФОРИЗМИ.

Маґік дає десять вистав, вичерпує всі штукарства, — на кінці залишається йому ще одне: показати свій варштат, те, що є за заслоною. Це остання вистава. Таксамо в літературі: критика кінчає.

•

У політиці замість грати ввесь час мішають карти.

•

Коли дурень кине комусь камінь до саду, то пізніше не зрушить його десять мудрих.

•

Кіт не перестає ловити миші, хоч люди винайшли мишоловки.

•

Полемізувати з кимось, що стоїть на нашому давньому становищі — смішне почування, наче на вид другого чоловіка своєї екс-жінки.

•

„Бідні люди, трясуться від холоду і гинуть з голоду" — сказав богач і післав їм термометр та шпички до зубів.

•

Нічого не можна до кінця передумати, все можна до кінця витримати

•

Не болять мене ті дурниці, які я вже зробив, а тільки ті, які маю ще зробити.

•

Життя для бідака саме в тому, що він жити не може.

•

Модна нині фраза: він (вона, вони) знає, чого хоче.

•

Чи не можнаб установити свята для вислухування чужих арґументів?

Перекл. м. р.

[*] Із книжки: Karol Irzykowski: „Lżejszy kaliber". Szkice, — Próby dnia, — Aforyzmy. Warszawa 1938. T-wo Wydawn. „Rój".

Посвячення прапору матері „Просвіти“.

Повідомляємо, що в неділю, 22-го травня п. р. довершиться акт

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ МАТЕРІ „ПРОСВІТИ“,

який попередить Архиєрейська Служба Божа в годині 9.45 рано в каплиці біля Архикатедрального Храму св. Юра.

Посвячення прапору довершить у своїй палаті Їх Екселенція Високопреосвященний Кир Андрей в сослуженні Високопреподобного Духовенства.

Все свідоме громадянство віддасть поклін ювилятці, а вікна своїх мешкань прикрасить у той день ювилейними наліпками „Просвіти“.

Літературний конкурс „Діла“ на новелю або гумореску.

Наша редакція розписує конкурс на погідну новелю, оповідання або гумореску невеликих розмірів найбільше на 5 фейлєтонів (50 сторінок рукопису шкільного зшитка). Речинець присилки, 1. червня ц. р. Рукописи, які до нас прийдуть, коли матимуть літературну вартість, отже й дані на нагороду використаємо зараз у фейлєтонах, не чекаючи на кінець речинця конкурсу. З 1-им червня конкурс зачиняємо.

У конкурсі можуть брати участь усі: по вподобі автори під власним іменем або під псевдонімом, навіть уже відомі письменники й аматори. До новель під псевдонімом треба долучити зачинену коперту, де слід подати власне прізвище, щоб нагороджений не потребував аж пізніше доказувати своє авторство. Рукописи повинні бути дуже читкі, писані на одній сторінці, по змозі з великими відступами між рядками або широким маргінесом, найкраще — переписані на машинці.

Автори, які хотілиб після конкурсу дістати рукописи назад, мусять це виразно зазначити і відобрати їх у редакції або прислати на кошти пересилки.

За найкращі новелі призначуємо 5 нагород, а саме: за І-у — 50 зол.; за ІІ-у — 30 зол.; за ІІІ-ю — комплет Бібліотеки „Діла“; за IV-у — піврічну передплату „Діла“; за V-у — піврічну передплату „Діла“.

Британський ґен. консуль покидає Барсельону.

В суботу відчалить з Барсельони британський кружляк, що забере британських громадян, які хотять покинути Катальонію. Відпливе на ньому місцевий британський консуль.

Теперішність і майбутність.

ХТО ВЖЕ ВИГРАВ І ХТО ВИГРАЄ.

Вже тільки кілька днів ділить нас від дня, коли завдяки Клясовій Льотерії народиться нова серія „міліонерів“: в дні 25. ц. м. всі польські розголосні будуть передавати тягнення головної вигри четвертої кляси сорокпершої льотерії — міліона золотих.

А тимчасом майже кожний день несе вістки про інші великі вигри, з котрих завдяки поділові льосів на пять частин користає багато більше осіб, як досі, при поділі на чвертки.

Ось гурток мешканців Лодзі і найближчих околиць цього міста, співвласників льосу ч.: 111.864, який виграв 50.000 золотих:

п. Г. Рушковська, урядничка одної обезпеченевої установи висловилася дуже прихильно про поділ льосів на „пятки“.

п. Болеслав Пекарський, якому його синок витягнув щасливий льос, висловив подібну думку, що теж підкреслили п. п.

п. Людвик Фенстер, кваліфікований працівник волоконної бранжі, т. зв. товаровий друкар. далі

п. Альфонс Райнерт, по званні шофер-механік. Пан Райнерт підкреслив, що якви не пятки, так зовсім не міг би грати, бо саме йому припала частина льосу, назначена буквою Е., якої досі не було.

Цьому самому припадкові завдячує свою вигру

п. Станислав Малиновський, мешканець Львова, власник „пятки“ Е. число 79.896, на яку теж впало 50.000 золотих.

Найбільш приємно проведуть ферії ті, які вже виграли, але майбутність належить до тих, які ще перед виїздом на ферії не забудуть заосмотритися в льос до першої кляси сорок другої Льотерії. Вон иматимуть змогу виграти в тягненні, яке починається 22. червня ц. р.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 104. Вівторок, 22 (10) травня 1888.

КРОК ЗА КРОКОМ.

На засіданні віденського парляменту „відповідав міністр судівництва на інтерпеляцію послів Ферґера і Штурма у справі вписів до ґрунтових книг у словінській мові і заявив, що наказав суддям у Країні, Каринтії і Стирії, де урядовою мовою є німецька мова, щоб у тих випадках, де на табулярне подання внесене по словінськи видається рішення, не тільки те рішення було у словінській мові, але щоб у тій мові був і сам впис до ґрунтових книг. Ця відповідь міністра — писало „Діло“ — має велику вагу і для нас русинів, бо ми можемо анальоґічно домагатися вписів до ґрунтових книг в руській мові і руськими буквами“.

Так крок за кроком, мусіли славяни боротися в Австрії за свої національні права не занедбуючи і найдрібніших справ у всіх ділянках національного життя.

„ВАЖНА РОЛЯ РУМУНІЇ“.

„Німецький уряд іменував капітана Міллера з ґенерального штабу військовим аташе при німецькому посольстві в Букарешті. Уважають це фактом великої ваги і доказують, що Румунія має відіграти якусь важну ролю в майбутньому европейському конфлікті“.

ТРИВОГА В ЕВРОПІ.

В політичному огляді „Діло“ наводить такий уступ зі статті „Пестер Льойда“: „Від багатьох літ загальна думка в Европі не була така однозгідна, як сьогодні. Куди поглянеш — всюди тривога і журба, як все те скінчиться. Мимоволі приходимо до переконання, що стоїмо напередодні великих подій та що загальної напруги, що лягла на Европі, не дасться мирно залагодити. Правда, в настроях загальної думки є згода, але в поглядах панує велика ріжнородність. Безмежний шовінізм чи то над Секваною чи над Невою волів би радше нині ніж завтра розпалити пожежу війни, але дрожить зі страху на саму згадку про те, яка велика буде та боротьба за перемогу. Приятелі мира не в силі цьому перешкодити силам ладитися до остаточного рішення“.

Вони можуть всьому тільки приглядатися і по своїй

Значіння упадку Сучов.

Представник японської головної цісарської кватири заявив, що внаслідок перемоги під Сучов японці опанували цілі 4 провінції: Шантунґ, Гонан, Кіянсу і Ангуе. Ці провінції виповіли вже послух китайському урядові марш. Чанкайшека. Крім того опанування такого важкого залізничого вузла як Сучов збільшує рухливість японських військ у північному Китаю та дає їм велику свободу маневру.

КИТАЙСЬКІ ЛЕТЮЧКИ НАД ЯПОНІЄЮ.

Як подають з китайських джерел, одна китайська летунська ескадра перелетіла над Японією та розкинула летючки. Є це перший китайський налет на Японію.

По широкому світі.

Голяндія рішила розбудувати свою флоту в гол. Індії. Видатки на дозброєння становлять тепер 1/3 буджету тої кольонії.

Перед румунським воєнним судом почнеться в понеділок процес проти Кодреану.

Турецька преса почала кампанію проти Франції у звязку з положенням у санджаку Александрети.

Уруґвайський уряд визнав анексію Абісинії.

Болгарський парлямент збереться в неділю на сесію, першу від 4-ох років.

Австрійська шкільна рада усунула з шкільних бібліотек всі книжки жидівських авторів, дальше книжки написані в дусі марксівськім, масонськім, паневропейськім, пацифістичнім, леґітимістичнім, протигітлерівськім, протирелігійнім та... „пересадно релігійним“.

Літературна сторінка.

Посмертні збірки Б. І. Антонича.

(„Зелена Євангелія", стор. 56. „Ротації", стор. 20. В-во „Ізмарагд".).

Маємо перед собою дві збірки посмертного видання невіджалуваної памяти талановитого поета Б. І. Антонича, що з великою втратою для нашого письменства розпрощався з нами у першому розквіті своїх молодечих і творчих сил. Дивне це почування оцінювати твори молодого таланту, що замовк і не має вже перед собою ніяких можливостей. Ми мусимо їх брати як закінчену цілість і те, на що ми давніше дивилися як на засновок, з якого може розвинутися повний квіт, мусить нам заступити сподівання.

Дві збірочки (доречі: маленька на 20 ст. могла зовсім добре ввійти до „Зеленої Євангелії) Б. І. Антонича належать до того самого подиху і того самого рівня таланту, що „Книга Лева" видана в році смерти молодого поета. Б. І. Антонич находився тоді у стадії захоплення природою в дивних спонуках її різнородних явищ і захоплення чаром мало вживаних слів. На природу він дивився очима книжника, що вигадує сполуки, не журячись, чи їх можна собі уявити. Він кохався у калейдоскопі слів, переплутуючи штудерно кольори, пахощі та лінії взаємин. Можна сказати, що Антонич у збайливости за строфу забував за справжню музику, відстукуючи суворо розмір, і шукаючи за темами йшов за метафорами, які накопичувалися при зударі слів. Це не був ясний погляд захопленого ока, а принципіяльне захоплення, яке виходило з тези, що світ гарний і що поет повинен віднаходити в ньому красу.

Так повставали в Антонича дивовижні будівлі, наче ті астрономічні обсерваторії, де не видко ясніше зір, а де можна творити всякі космогонії. „Зелена Євангелія" не відкриває нам зелені досі недоглянненої нашим оком і не проповідує нових правд якоїсь поетової євангелії, а є наче оранжерія повна дивоглядних квітів, що поскручувалися впоперек, сторчма і шкереберть. Ось один приклад.

І зорі — діри в флейті ночі, що проваллям
розкрились над землею, наче срібний розпач,
почули дотик майстра й пальці флейту палять
і флейта палиться, мов квіт, струнка і проста.

Ось як Антонич іде за метафорами: зорі прирівнює до дір у флейті; до цього додає, що це флейти ночі, хоч зір удень і так нема; ніч прирівнює до проваля над землею, хоч проваля є під чимось; проваля прирівнює до розпачі, а що небо вночі нагадує срібне тло, то розпач стає срібна; на зорях грає майстер і вони палять його пальці, самі спалюючись, нарешті сама флейта, що складається із нічних зір має нам нагадувати квіт... і має бути струнка і проста, хоч не уявляємо собі її ніколи прямовисно, тільки поземо.

Так виглядає один образ із чотирьох рядків, а в поемі є таких образів двадцять, тридцять, сорок. Таке саме враження можете мати із сторінки прочитаного словника, коли схочете слова покладені поруч за азбукою звязати вузлом льогіки чи іншого посвоячення.

А проте Б. І. Антонич там, де ясно бачить образ — уміє його передати так, що і ми його бачимо.

Застрягло сонце між два клени,
димить обвіяна рілля
і піль коловорот зелений
довкола сонця закружляв.

Ріка, мов пояс; лісу смуга;
мов повінь, трави піднялись
І знову йде молебень плуга,
де війни віяли колись.

Та як тільки поет починає кучерявити слова, він заплутується у лінії граматичної складні, з яких читач нелегко може вимотати його думку:

Весна на вільхах палить ладан
і пахне ранків холод синій.
Зелений кодекс квітня влада
для карасів напише й линів.

Це має значити: Влада квітня напише зелений кодекс для карасів і линів. „Кодекс" сухе, книжкове слово — зіпсував тут настрій і „напише" влізло між карасів і линів як у тих часах, коли поет не міг собі дати ради із римами і мусів убгати слово там, де воно римувалося або ритмувалося, а не де мало сенс.

Антонич читав пильно чужу поезію і на ньому залишив сильний вплив Б. Лесміяна, якого збірку „Левада" можна вважати найсильнішим джерелом усіх тих мотивів і технічних довершень, що складаються на „Зелену Євангелію". Світ став тут подібний до океанографічного музею, де поруч живих риб і засушених рослин висять величезні... графікони.

Дві останні збірки Антонича доповняють його невеличку, а цінну літературну спадщину. Вони разом з іншими дадуть поетам неодну спонуку: одні за його прикладом пянітимуть від своєї словогри, другі заходять надати власній спянілій уяві ясніші думки та більше прозору форму.

М. Р.

Літературна хроніка.

ВРАЖІННЯ З ПОДОРОЖІ О. КИСІЛЕВСЬКОЇ.

Олена Кисілевська видала маленьку збірку своїх подорожних вражінь „Під небом півдня" (Коломия, ст. 136). Є це живий, барвистий опис Марока, Касабльянки, Канарійських островів. Опис кінчається останньою метою подорожі на південь — Мадейра. Поруч чисто особистих вражінь є у книжці, ілюстрованій знимками, не мало матеріялу про побут народів, які заселюють ті віддалені від нас місцевости.

М. ЗДЗЕХОВСЬКИЙ З НАГОДИ „МОТРІ" Б. ЛЕПКОГО

Польський переклад „Мотрі" Богдана Лепкого дав привід польському моралістові Маріянові Здзеховському до кількох статтей у виленському „Слові" п. з. „Україна і Росія". М. Здзеховський використовує густо цитати з трильогії нашого письменника, щоб на прикладі Мазепи показати повну протилежність інтересів та духової культури України і Московщини. „Першим кроком необхідним до створення вільної, незалежної, самостійної України булоб у пересвідченні автора (Лепкого) її духове визволення себто зрозуміння думки, яку Україна повинна втягти в себе, що Росія та Україна це два світи, два антиподи — це характерово і культурно відмінно і взаємно протиставлені в постатях Петра Великого і Мазепи".

ГОЛОС ПРО „ВОЛИНЬ" У. САМЧУКА.

Львівська „Хвіля" принесла з дня 14. п. м. велику статтю п. з. „Українська повість про землю", з нагоди польського перекладу „Волині" Уласа Самчука, що недавно появиться у видавництві „Рой". Рецензент звертає увагу на цю літературну появу, що має теж вагу важливе для ознайомлення поляків про великі зміни у психіці українського волинського населення. „Волинь лежала близько австрійського та німецького кордону. Перші вистріли від Бродів відбилися могутнім відгомоном по тій цілій землі, щоб після перших воєнних походів „Білого Царя" взяти якнайбільшу безпосередню участь у Великій Війні аж до перших газових атак, уведених німцями на цьому фронті. Майже від початку війни волинська земля стогнала під каблуками чобіт і під тяжкими колесами гармат і воєнних таборів усіх народів, які на цьому відтинку брали у цій війні більше чи менше примусову участь. Раніше волинську землю підзоблював тільки небесний дощ, тепер дощ стрілен наскрізь піддобрив душу народу, який видавався мертвим. Плуг війни переорював її глибоко та довго. І подібно, як плуг Наполеонівської Заверюхи, майже сто років раніше, переорав своїми подіями цілі народи, пробуджуючи їх до свідомости, так теж остання війна дала багатьом заснулим народам самосвідомість і почуття власної приналежности".

Автор статті підписаний „Арм." подає до відома, що „Волинь" „дочекалася вже перекладів на мову чеську, словацьку, шведську, німецьку і чи не на кілька ще перекладів народів балтійських і славянських". Про ці переклади ми досі не чували, але бажаємо авторові „Волині", щоб вони якнайскоріше появилися.

ЛІТЕРАТУРА І ФІЛЬОСОФІЯ.

Польський критик Конрад Гурський у свіжо виданій книжці „Література й умові течії"*) висовує у першій вступній студії відношення літератури до фільософічних течій. Він пригадує, що вже Фрідріх Шлєгель вказав у 1799 р. на глибокий звязок літератури і фільософії. Новіші дослідники (головно німецькі, як Дільтей, Вальцель, Ерматінґер, Ноль та Унґер) зазначують глибокі впливи фільософії на літературу. Дільтей висовує факт, що література не пізнає дійсности як наука або фільософія, а тільки зображує вагу подій, людей і предметів у життєвих взаєминах. Гурський звертає увагу, що думати та обсервувати життя це ще не значить фільософувати і що вплив правдивої фільософії на літературу не мусить відбиватися в якихось теоріях. Св. Тома мав глибокий вплив на Данта, Спіноза на Гетого, Кант на Шілєра, хоч вони не повторяли їх ідей. Вплив фільософії може відбитися у творах у підході до явищ і в самому стилі. Якісь фільософічні ідеї можуть стати темою чи мотивами літературного твору або його інтелектуальною підставою. Поет користується поняттями загально відомими і принятими в його добі; через те легше його розуміють його сучасники, вибранці, що цікавляться загальними ідеями. Навіть тоді, коли поет не професійний фільософ і не читає фільософічних теорій підлягає фільософічним ідеям. Знайомість цих ідей часто необхідна, щоб зрозуміти настрій і задум твору.

*) Konrad Górski: „Literatura a prądy umysłowe". T-wo Wydawnicze „Rój".

ПОВІСТЬ ПРО ЧАЙКОВСЬКОГО.

Мало хто знає, що син славного німецького письменника Томаса Манна — Кляус Манн теж повістяр. Він вибрав собі на тему останньої повісти життєпис нашого композитора Чайковського назвавши її „Патетичною Симфонією". Повість уже дочекалася перекладу на англійську мову. Автор перестудіював увесь життєписний матеріял дуже дбайливо, як це і робить завсіди його батько. Коли читач зачинає повість то має найвиточніший образ життя великого композитора від його дитячих літ аж до його смерти. Провідна думка повісти, що Чайковський зумів використати власне своє життя, закінчивши його сильним акордом „Патетичною Симфонією" і свідомо випив склянку води затроєну бацилями холери за прикладом своєї мами. У повісти пересуваються перед нашими очима хронольогічно твори композитора, дати його численних подорожей за чужину, його коротке і нещасливе подружжя, його любов до його сестрінка Володимира, його пожиточна дружба з панею Мек, його любовна історія з панею Арто, його боротьба з іншими російськими композиторами (як Кюі, Мусоргський), які закидали йому, що його музика не чисто російська. Чайковський змальований як темпераментна, нервова людина, що має різні дрібні манії, з гострими нападами меланхолії, що чергувалася з ненормальною веселістю, часто йшов за необчисленими вчинками. У вдачі Чайковського перемішувалися два зовсім різні елементи: доброти та злоби. К. Манн не мав багато матеріялу у життєписі Чайковського — зовсім звичайнім, що не дорівнював його музичному генієві ані багатством ані глибиною.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА АМЕРИКАНСЬКА ПОВІСТЬ.

Відомий американський письменник Вілієм Фолькнер видав нову повість „Непереможні". Він захоплений багатством свого слова, багатством кольорів, і любується в тінях, таємничости, у перетворюванні всього на таємницю. В останній повісти він запозичив сюжет із громадянської війни. Сюжет на перший погляд простий. Мурин Баярд Сарторіс іде на війну із своїм близьким другом Рінго. На просторі одних плянтацій приходить до сутички з відділом „янкесів", на яких вони зробили засідку. Підчас війни комусь пограбували родинне срібло, хтось пофальшував документи щодо права власности, хтось продав чужі мули, — вони відплачують помстою ворогам — дія, мов з індіянських повістей Купера. Автор не зупиняється на брутальних описах. Уся повість має запах диму, крови, пристрастей, муринської маси, що бється за свободу. Увесь сюжет це тільки матеріял для автора, щоб відтворити атмосферу зовсім іншими засобами, ніж досі. Він іде за прикладом Дос Пассоса, що не задовольнився дотеперішньою повістевою технікою, а виверув усі правила засновків та спокійного спокійного стилю. Є це повість експериментальна. У цьому напрямку американці сміливіші, ніж англійці, які тримаються більше традиційних зразків, може головно тому, що ця традиція в них багатша.

Сторінка без політики.

Прошак у каварні при шампані.

Найдорожча каварня на Елізейських Полях у Парижі. Музика, елєгантні, добірні гості, ні одного вільного столика.

І саме до тієї каварні на превелике згіршення управителя і кельнерів увійшов звичайний прошак у лахміттях із розкуйовдженою бородою. Приставувши коло першого столика він сказав:

— Дайте бідному франка.

Та франка він уже не всяв дістати. Кількох кельнерів і управитель схопили його і безцеремонію почали тягнути до дверей. Та жінка, до якої звернувся був обірванець затримала їх:

— Яке ви маєте право його викидати? Той добродій — мій гість. Гарсон, пляшку шампана і дві чарки!..

Кельнер глипнув на управителя — управитель зновуж на публику, яка розвеселилася і видно симпатизувала з незнайомою... Не було ради, треба було підчинитися. Прошак сів поважно коло своєї опікунки. Відкоркували шампана. Прошак стукнувся з дамою... І десять хвилин пізніше почалася трагедія: незнайома дама запримітила, що їй щезла торбинка. Прошак був тут ні причому бо нікуди не відходив і не міг торбинки вкрасти.

А що не було чим заплатити за шампанське, „парочку" відставили на найближчий комісаріят. Там виснилося, що вона справді багата людина і що всі борги може заплатити.

Годину пізніше управитель каварні дістав чек, яким удвоє більше заплатила дама за шампанське.

—o—

Впертий самовбивник.

В одній із більших гостинниць у дільниці опери в Парижі озвався раптом довгий алярмовий дзвінок. Дижурний службовик негайно кинувся до кімнати, з якої дзвонили.

Двері були відчинені. Мешканець тієї кімнати молодий англієць Пітер Алендер сидів на кріслі залитий кровю. Мовчазливим рухом показав на свої груди, в яких стремів ніж... Хвилину пізніше прибув лікар, який стосуючи всі засоби обережности вийняв ніж із рани. Увесь час, коли лікар переводив операцію, ранений спокійно курив папіроску.

Алендер приїхав до Парижа саме тиждень перед тим. З ніким у гостинниці він не розмовляв, зате звертав на себе увагу всіх своєю незвичайною елєґантністю і справді мужеською красою.

Щойно після трагічного випадку Алендер нарушив мовчанку й заявив:

— Я випив 4 шклянок віски і хотів покінчити самогубством. Жалую, що воно мені не вдалося. На другий раз я покінчу зі собою у Льондоні при помочі світляного газу.

—o—

Оерстит і коерцит.

Щоби збільшити якість магнетів, додаємо до сталі кобальт і вольфрам. Така домішка збільшувала якість магнету. Японцеві Мішіма вдалося осягнути знамениту магнетову сталь при мішанці 25% ніклю, 10% глину і дещо хрому, кобальту і молібдену. Ця сталь знана в Европі під назвою оерститу й коерциту. Вона дуже вартісна, бо з неї можна виробляти магнети найліпшої якости. Та одначе ця сталь має цю хибу, що вона дуже тверда й крихка та не можна її ні обробляти ні точити. Магнети з неї виробляють у той спосіб, що відразу виливають із неї магнети відповідної форми. Але й самі відливи все мали великі хиби. Тому рішили сталь Мішіми спорошкувати й виробляти її у бажані форми з відповідною мішаниною штучної живиці. При застосуванні відповідних метод, що уставляють всі частинки сталі в тому самому напрямі, отримано новий рід магнетів (оерститу і коерциту), що перевищають усі досі уживані роди магнетів.

—o—

Завіщання Ватермана.

Два тижні тому помер у Злучених Державах Франц Ватерман „король вічних пер". По тижневі отворили завіщання того чоловіка, якого прізвище стало вже від давна славне, як назва предмету — пера.

Ватерман залишив двоє законних дітей злюбоємців: 39-літнього сина Ейліша, з яким він жив у доволі неприязних відносинах та 13-літню донечку Одрі.

Тих, що були присутні при отворенні завіщання, ждала немала несподіванка: синові залишив Ватерман „всього навсього 100 долярів. Цілу спадщину, якої вартість оцінюють на 500 тисяч долярів, залишив своїй 13-літній донечці.

Син покійного Ватермана рішив звернутися до суду і домагатися уневажнення завіщання.

—o—

Новий сурогат вовни.

Один з англійських фахових часописів повідомляє про новий спосіб імітування вовни, цим разом бавовною. В цій цілі бавовну переюють деякими складниками штучних пластичних мас, напр. розчином: 60 частин мочника, 100 частин формаліни, 3 частини турецького олію. Після механічного усунення надміру того розчину піддається продовж деякого часу насиченні волокна бавовни діянні квасних пар (напр. оцтового квасу), щоби сконденсувати мочник із формальдегідом. Опісля по вимитті й основнім висушенню дістаємо кучеряві волокна, мягкі, що виглядом і дотиком нічим не ріжняться від природних і ці прикмети задержують навіть після інтензивного кількоразового прання.

—o—

Анґлійські телефоністки дбають про здоровля абонентів.

Імовірно анґлійські телефоністки вислуть у найближчому часі меморіял до міністерства пошт, у якому вони будуть домагатися зліквідування нічних знижкових розмов абонаментових. Як головні мотиви висувають телефоністки такі арґументи, що мовляв зменшилася скількість денних розмов від часу, як заведено знижки на нічні розмови і що нічні розмови розмірно мало збільшилися. Та найцікавіший той арґумент, що — як пишуть телефоністки — зліквідування дешевих нічних розмов впливає корисно на здоровля абонентів, бо вони замість телефонувати — мусітимуть спати.

—o—

МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС СТЕНОГРАФІВ У БУДАПЕШТІ.

Перед кількома днями відбувся в Будапешті міжнародній конгрес стенографів, у конкурсі який з тієї нагоди там відбувся, взяли участь найвизначніші стенографи і стенографки з Німеччини, Італії та Мадярщини. З уваги на ріжнородність мов, у яких стенографували, диктували їм теж у ріжних мовах, темпо обчислювали не на підставі слів, лиш на підставі складів.

Перше місце в конкурсі зайняв мадяр, друге теж мадяр, третє й четверте місце здобули німці і щойно пяте місце зайняв стенограф італієць.

Мистцем конкурсу та одночасно мистцем Середущої Европи став мадярський парляментарний стенограф д-р Олександер Маврціх.

—o—

ЗАПАХ МАСЛА.

Запах масла спричинюють т. зв. запахові бактерії, що живуть у сметані, маслі й маслянці. Також — здається — бактерії, що спричинюють киснення молока, мають вплив на запах масла. Невеличкий додаток (0,2%) цитринового квасу або цитриніяну соду впливає дуже додатньо на поліпшення запаху масла, як також і його смаку. Здається, що ароматичні бактерії, крім цукру, що його розкладають, потребують до свого розвитку також і цитринового квасу.

—o—

КОЛІР МАСЛА.

Природний жовтий колір масла є у близькому звязку із вітаміною А, що міститься в маслі. Коли порівнювали кількість барвника і вітаміну А в ріжних сортах масла, запримітили, що масло з місцевости Давос (на висоті 1600 м.) має більше, а масло з низин має менше барвника й тим самим більше вітаміни А.

—o—

ШТУЧНА ВОВНА З ЮТИ.

Волокна юти даємо до 25—30% содового лугу, при чому наступає розділ технічного волокна на орґанічне. Це діється при помочі обротного барабанчика. Одержаний у той спосіб продукт можна уживати до тканин сам, або всуміш із природною вовною чи шовком.

—o—

КАВА.

Філіжанка кави (150 цнт.) має 22, т. зв. безкофеїнова кава має 8,8 мгр. кофеїни. Філіжанка кави „Гаґ" має 3—3,5, герба мате 10, чаю ... зернистої кави 75—100 мгр. кофеїни. До напою кави переходить 75—80% всієї кофеїни, що міститься в сирому продукті.

—o—

175 РАЗІВ ДАЛА СВОЮ КРОВ ДО ПЕРЕЛИВУ.

В Ле Ман у північній Франції відзначено недавно 51-літню жінку, вдовицю, яка в багатьох випадках останніх літ урятувала людям життя. За час останніх девяти літ віддала вона безкорисно свою кров до переливу 175 разів. Це мабуть справжній рекорд скількости трансфузій і без сумніву рекорд жертвенности.

—o—

✝

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в перші роковини смерти бл. п.
о. Александра Стефановича
відбудеться в понеділок 23. травня в церкві Успенія Пресв. Богородиці в год. 8-ій зранку.

НОВИНКИ.

— **Редакційний телефон.** Просимо всіх, що звертаються до Редакції „Діла" телефоном, дзвонити на ч. 246-46, бо такий є тепер редакційний телефон. Телефон Адміністрації далі той самий: 229-41.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (109) число нашого органу підпало конфіскаті за допис нашого варшавського кореспондента, в якому він передав свою розмову з членами делегації православного населення Волині до премієра ген. Складковського, за одно місце в заяві української шляхти з Кульчиць Шляхотських та за одно місце в листі до Редакції о. Антона Каштанюка п. н. „Після припинення діяльности Т-ва „Сила".

— **Черче-Живець.** Першорядний пансіон „Надія", ведений під управою пп. Томашівської і Кшановської М., поручає комфортові кімнати і добірний харч по приступних цінах. На домагання за ричалтом. ч. 1128 (1—5)

— **Футра до переховання** на літо приймає „ХРОМ", Львів, Руська 20., тел. 271-83. Поручає лиси, тхорі, пелеринки, перефасоновує ужиівані футра. 968 —10

— **Ми тільки пригадуємо:** Андрій Дуфанець, Косцюшка 1. а. І. п.

— **Українська клієнтеля.** На таку тему поведе гутірку у клюбі „Нової Хати" й „Труду" п. Ольга Попович, дня 23. ц. м. Ринок ч. 39. Початок год. 6-та. Членам і гостям раді.

— **Перед виїздом на відпустку** провірте як працює Ваш фотографічний апарат. Прецизійні направи фотографічних апаратів виконує фірма „Е-Комп", Львів, вул. Сикстуська 29.

— **„Українська архівна праця закордоном".** В пятницю, 20-го травня ц. р. доц. д-р Б. Крупницький виголосив у салі Українського Наукового Інституту в Берліні виклад на тему: „Українська архівна праця за кордоном".

— **До передплатників, читачів та прихильників журналу „Лицарство Пресвятої Богородиці".** Подаємо до відома, що з травнем ц. р. Видавництво „Лицарство Пресвятої Богородиці" оформилося в зовсім новому складі людей під редакційним проводом о. д-ра Івана Гриньоха. З огляду на ці зміни травневе число журналу не появилося своєчасно, але в найближчих днях вийде журнал „Лицарство Пресвятої Богородиці" в подвійному обємі як число за травень і червень. Віримо, що цей загально люблений та почитний журнал, який у нинішних розбурханих часах виконує спасенну службу справжнього Христовогр апостола, лікаря душ та борця за релігійні й національні ідеали, не тільки не стратить здобутої прихильности, але й найде ще більше зрозуміння та щиру підтримку в найширших кругах цілого віруючого українського громадянства. Адреса: „Лицарство Пресвятої Богородиці", Львів, вул. Петра Скарги ч. 5. ч. розрахункового переказу 233. Річна передплата 1.20 зол., поодиноке число 0.10 зол. — За Видавництво „Лицарство Пресвятої Богородиці": О. др. Іван Гриньох, Василь Глібовицький.

— **Свячене у Львові.** Виділ Т-ва „Міщанське Браство" у Львові уладжує традиційне Свячене, що відбудеться в неділю, 22-го травня ц. р. в 12-ій годині вполудне у власній домівці, Ринок 42. II. поверх.

— **Франківський вечір у радіо.** В понеділок, 23. ц. м., в год. 18.35—18.50 надаватиме львівське радіо Франківську авдицію. Перед мікрофоном виголосить відомий рецитатор Льонгин Герман кілька творів Івана Франка. Короткі пояснення подасть ред. Роман Пашківський.

— **В нинішним тягненню Державної Клясової Льотерії** впали такі виграі: 25.000 зол. на ч. 47875, 99660; **20.000 зол.** на ч. 6133, 60831, 69570, 105609, 119626; **5.000 зол.** на ч. 43926, 131309, 151288, 157057; **2.000 зол.** на ч. 9532, 14705, 15567, 19632, 68034, 109635, 112483, 115706, 126366, 128068, 134542, 154428, 154826; **1.000 зол.** на ч. 1375, 2622, 11551, 18205, 32914, 41443, 46950, 60670, 66405, 67768, 81305, 96425, 97096, 105578, 108786, 111959, 113679, 115821, 117994, 121572, 129665, 137027, 141241, 142692, 1447876, 149767, 150136,

ВІДГУКИ ДНЯ.

В 70 ліття „Просвіти".

Саля засідань „Просвіти". На стінах портрети голов Товариства. Десять їх. Багато Не тому, що часто змінялися ,а тому, що „Просвіті" вже сімдесять літ... Наталь Вахнянин, Юліян Лаврівський, Володислав Федорович, Омелян Огоновський, Юліян Романчук, Евген Олесницький, Петро Огоновський, Іван Кивелюк, Михайло Галущинський, Іван Брик.

А на салі великий збір представників інституцій, Богу дякувати багато їх. І тому Богу дякувати, що вже є стільки інституцій, і Богу дякувати, що стільки представників прийшло. А за столом сеніори „Просвіти" і народу: Антін Горбачевський, Ізидор Громницький, Кость Левицький.

„Сімдесять літ тому зібралися люди великого серця і ума і заложили Товариство „Просвіту". Їх діло перетрівало три чверти століття і неодно лихоліття. Рік 1938. проголошуємо ювилейним роком „Просвіти" і постановляємо зробити з цієї нагоди просвітянський здвиг. У столиці Галичини, на площі „Сокола Батька". Крім цього конґрес української культури, бо в її зрості приймала „Просвіта" живу і діяльну участь!..."

Сеніори народу і представники інституцій підписали акт і слово сталося ділом.

На мурах міста появились великі афіші: „До Українського Народу", в діловім комітеті пішла праця, комісії, секції заворушились. Цілий край ждав зворушливо на хвилю, коли зможе віддати поклін найстаршому свому товариству там, де воно побачило світ, старий, нині поросний мохом світ.

І діждався. В неділю, 22. травня 1938 піде головний виділ і представники інституцій на святоюрську гору, а там у достойних мурах митрополичої палати Галицький Митрополит посвятить і поблагословить прапор „Просвіти". А потім у тих мурах загомонить його слово і слова представників найвищих наших установ. Припадуть ті слова до просвітянського прапору і вкриють його такою самою хвалою якби вкрили оклики стотисячних мас. Скаже своє слово і одинокий живучий член-основник товариства о. М. Цегельський. Кожне його слово матиме патину століття, а кожний його рух перейде до століть. Перший ґренадир „Просвіти" і ґенеральний хорунжий її прапору.

Сімдесять літ! Скільки ясних і мрячних днів перекотилося над нашою „Просвітою", скільки дощів пройшло, скільки бур прогреміло!... Перетрівала їх „Просвіта" і — маймо надію — що перетріває кожну негоду, якаб їй не трапилася.

Сімдесять літ підіймала „Просвіта" свій славний прапор над головами рідного народу, але щойно по сімох десятках літ він обявився і залопотів своїм дужим крилом над нами. Прапор „Просвіти" витканий з найбільш дорогоцінної пряжі в світі. Кожна ниточка в ньому це пряжа сердець цілого народу.

В хвилині, коли озвуться львівські дзвони на знак, що довершився акт посвячення прапору — цілий нарід склонить перед ним голову, а прапор тричі похилиться перед маєстатом Нації.

Галактіон Чіпка.

— **Остання матура в українській академічній гімназії у Львові.** Цього року почався іспит зрілости в акад. гімназії 4. травня. Здавало 43-ох учнів. При тяжкім письменнім іспиті відступив один і чотирьох репробували. До устної матури, що почалася в академічній гімназії вже 13. травня, засіло 38 абітурієнтів. Усі вони зложили іспит зрілости, а саме: 1) Балдис Т., 2) Бабин Ю., 3) Банах Р., 4) Байтала Р., 5) Бень К., 6) Бурачинський Е., 7) Витвицький Ів., 8) Галапач Ф., 9) Гасюк Ст., 10) Гвоздецький Ю., 11) Гордон Б., 12) Ґумовський Е., 13) Дицьо Ю., 14) Каленюк В., 15) Кекіш Юра, 16) Кордуба Сем., 17) Короць М., 18) Лаґосиняк Я., 19) Лобас Ф., 20) Ляляк В., 21) Мацьків Т., 22) Мельничин З., 23) Новаківський Я., 24) Осташевський В., 25) Пелиньо А., 26) Раковський В., 27) Рудий Ол., 28) Спольський З., 29) Терешків Ів., 30) Цибрух Св., 31) Чорнеґа Ор., 32) Шебець М., 33) Шпитковський С., 34) Шутка А., та 35) Кузь, 36) Савицький, 37) Садовський, 38) Скицький.

— **Смерть пяниці грабаря на залізничих рейках.** Сьогодні над раном знайдено на залізничих рейках Львів—Підзамче за клепарівським мостом трупа мужчини з розторощеною головою. Виявилося, що це був труп 63-літнього Яна Бжезіцького грабаря на клепарівськім цвинтарі. Грабар посварився вчора вечором із жінкою і пішов до міста. Коло півночі вернувся з пляшкою горілки в кишені. Імовірно під впливом алькоголю задумав виконати самогубство і положився головою на рейках. Коли згодом надїхав поїзд, прислуга не запримітила пяниці і колеса льокомотиви розчавили йому голову та обтинали пальці в руках. Трупа відставили до Інституту Судової Медицини.

— **Львівська хроніка.** Підчас розкопування каналів в камяниці при вул. Б. Хороброго земля присипала 26-літнього Василя Ґанґдора, який зазнав унаслідок того випадку зломання підстави черепу і загального потовчення. У грізному стані відвезли його до лічниці. — Виявляється, що муринська зірка Джозефіна Бейкер забула свою валізу в театрі ім. Виспянського в Катовицях, у Львові ніхто її валізки не вкрав. — При вул. Смерековій займився деревляний барак інж. Словіка (Жовківська 94) і згорів до тла. Пожежа повстала внаслідок необережної поведінки з вогнем бездомних, які там ночували. — Поліція арештувала 29-літню служницю Катерину Ратушник за те, що покинула дитину. — Авто пожежної сторожі, яке їхало вчора вечором до вогню, потрунуло при вул. Леґіонів 70-літнього Леона Вайнтравба так сильно, що він зломив собі руку та сильно потовкся. Поготівля відвезло його до лічниці. — Вуличниця Йосифа Кулік підпила собі і хотіла на вулиці Клепарівській переїхатися броварним возом. На те не хотів погодитися фірман. Тоді вуличниця, яка була в товаристві двох злодіїв та ще одної товаришки-проститутки вдарила візника А. Райса так сильно пляшкою по голові, що він стратив память. Поліція арештувала цілу чвірку.

— **Бальоник з Кошиць в Зазулинцях.** На полях громади Зазулинці, тернопільського повіту, впав червоний бальоник з листівкою чехословацької військової повітряної стації в Кошицях.

— **Зудар поїздів.** У Надвірній поїзд лісової залізнички, що їхав з Рафайлової, наїхав на стоячий на рейках другий поїзд, навантажений деревом та на дрезину прикордонної сторожі з Солотвини. У зударі дрезина розбилася і при тому два вагони знищилися. Жертв у людях не було.

— **Поїзд наїхав на віз із людьми.** 19-го ц. м. в год. 7.40 особовий поїзд, що їхав з Річок до Рави Руської, наїхав на віз, що проїздив через залізничий шлях. В зударі віз зовсім розторощився. Торговець килимів Паркарт згинув на місці. Його жінка важко ранена. Вбитий також кінь.

— **Людина з кулею в голові.** Емеретований вахмайстер Вацлав Кшеменський з Бидгощи, вже 21 літ живе без якихнебудь хоробових обявів з кулею в голові. Цю кулю дістав він в жовтні 1916 р. на румунському фронті. Куля пробила череп і затрималася на кости. Цим незвичайним випадком зацікавився інститут Рокефелера в Америці і запросив Кшеменського, щоб приїхав до Америки для дослідів. Кшеменський приняв пропозицію і цими днями виїздить до Америки.

— **Замикають німецькі школи на Волині.** Шкільна Кураторія в Рівному наказала замкнути з новим шкільним роком німецьку приватну школу в Луцьку, що істнувала від 1929-го року. Цього року ходить до цеї школи 190 дітей. Крім Луцька наказали замкнути німецькі школи в Йозефіні, Цезарині і в Домброві. Ще в 1932-ому році було на Волині 80 німецьких шкіл, а тепер є тільки 27.

— **Пожежа церкви.** У селі Ячно на Поліссі 30-літній божевільний Теодор Карпович підпалив церкву, але селяни в пору помітили пожежу і вгасили її.

— **Загрожений урожай на Віленщині.** Хлібороби на Віленщині затривожилися станом засівів. Після дуже холодної весни, що значно припізнила ріст рослин, настала відразу спека й посуха. Якщо в найближчому часі не впадуть дощі, особливо на легших ґрунтах, справа сьогорічного урожаю може дуже погіршитися.

— **Невдале самогубство пані Сухестов.** З Парижа повідомляють, що невдачна кандидатка на жінку кн. Радивила М. п-і Сухестов намагалася повіситися. По довгих заходах лікарів, покликаних готелевою прислугою, вдалося п-ю Сухестов відратувати. Причиною самогубства мала

бути вістка про шлюб ки. Радзивіла з багатою і при тім старою англійкою панею Давсон, який небавом мав би відбутися.

— **За непошанування жидівського святочного дня.** Вихованці місцевої рабінатської школи в містечку Тельше, у Литві, обурені, що в одній фризієрні в суботу працюють, намагалися „злінчувати" власника цього заведення — жида. Цю акцію припинила місцева поліція, що розігнала демонстрантів. Тоді демонстранти скликали велику нараду жидів до синагоги. В цій нараді взяло участь кількох рабінів, вихованців школи. Учасники наради уформували похід і вдруге намагалися здемолювати фризієрню та злінчувати власника і робітників. Поліція арештувала кільканадцять осіб, між ними 4-ох рабінів і 9 вихованців школи.

— **Вульками на Камчатці.** З Москви надійшли вістки про цілу низку вибухів вульканів на Камчатці. Підземна діяльність на цілому півострові була дуже інтензивна. Не виключене, що підземні вибухи повторяться в найближчих днях у ще більших розмірах. Треба додати, що це почали вибухати вульками, про які від давен-давна всі гадали, що вони вигасли.

— **Кравецька академія у Відні.** У Відні має повстати німецька кравецька академія. Зразу була думка створити таку академію в Берліні або Ляйпцігу. Але остаточно вирішили оснувати її у Відні. На цьому вирішенні мабуть найбільш заважила та слава, яку мають віденські кравці.

— **Поєдинок між драматичним автором і директором театру.** Під Парижем, у приватній посілости в Неіллі, відбувся поєдинок між відомим французьким драматургом і директором театру „Комеді Франсез" Едвардом Бурдетом та драматичним автором Бернштайном. Бурдет ранений легко в рамя. Причина поєдинку — довготривала полеміка, яку викликало те, що Бурдет не виставив песи Бернштайна „Юдита".

— **Шестерянта.** В Бурмі, провінції британської Індії, жінка одного хлібороба привела шестеро живих дітей, трьох хлопців і три дівчинки.

— **Большевицька бюрократія.** Рада народніх комісарів СССР видала декрет з підписом Молотова, який касує систему рахунковости у колхозах, заведену в 1937-ому році. По думці декрету ця система неправильна, послуговується великою кількістю формулярів, а дотого — як писали „Известія" — завели її „вороги народу", щоб обманювати уряд і партію. Рада народніх комісарів затвердила нові формулярі, але тепер появилося вияснення народнього комісаря хліборобства з підписом заступника нарком. кліб. Бенедиктова, що комісаріят опрацьовує нові зразки рахункових книг і до часу затвердження тих нових книг треба вживати книг з 1937-го і 1938-го року.

—o—

Практичні поради.

ОХОРОНЯЙМО НАШІ РЕЧІ ПЕРЕД МОЛЯМИ!

Надходить пора, коли треба нам присвятити більше уваги річам, до яких можуть дібратись молі. Вони часто роблять нам шкоду, якої не можна направити.

Передусім треба знати, що молі не люблять руху. Тому мусимо вовняні одяги, футра, килими, словом усе часто витріпувати і чистити.

Є практичні мішки герметично замкнені, в яких добре переховувати зимові плащі та футра — з одною заввагою: якщо хто має їх де примістити. Розуміється, що треба тоді додати до цих одягів такі порошки чи пахощі, яких молі не терплять.

Наші практичні бабусі шили мішечки з муслину, клали туди камфори, грубо товченого перцю і вкладали між одяги, або товкі соснові смолики завивали в газети. Або оба способи комбінували разом. Мабуть це було практичніше, ніж теперішня нафталіна, якої не зносить більше люди, ніж молі. Тож поворіть пані до практики своїх бабусь та охороняйте докладно почищені і витріпані речі камфорою, перцем, смоликами, газетним папером. При цьому в кожному складі дістанете новіші порошки, які можна розпилювати.

Моя власна практика доказує, що килими, ткані в природній нефарбованої вовни, найтяжче охоронити перед молями. Сірий колір вовни скриває гнізда молів так добре, що тяжко їх доглянути. І хоч наші домашні помічниці тріпають із зверху тріпачкою, що аж лоскіт розноситься далеко, однак цілі, не осягають. Бо молі переводять дальше своє діло. Тому самі при помочі ручної щітки вичищуємо такі килими раз за разом. Добре є натерти загрожені місця французькою терпентиною. І ще одно: можна такий килим прасувати через мокру стирку з лівої сторони, так, щоб гаряча пара знищила зародки молів.

Лиш, пані, не бігайте за молями, наче за метеликами, бо вже тоді, коли літають, не є для наших річей шкідливі. Вони вже свою роботу зробили.

Румунський премієр патріярх Мирон Крістя приїхав до Варшави.

ПОВИТАННЯ У ЛЬВОВІ.

Патріярх Крістя приїхав у пятницю в год. 12.27 на багато прибраний львівський двірець, де повитав його воєвода Білик, волинський архиєпископ Олексій, корпусний командант ген. Лянгнер і представники румунської амбасади та ген. консуляту, влади та православного духовенства.

Православний хор відспівав „Христос Воскресе", о. Семашко виголосив привіт, патр. Крістя йому відповів. Після прийняття у репрезентаційних сальонах двірця прем. Крістя відїхав до Варшави. Там повитав його прем. Складковський і митр. Діонізій з державними і духовними достойниками.

„Ніяка держава не була ще в такому положенні, як Чехословаччина".

ЧИ ПІТСБУРСЬКА УМОВА ЗОБОВЯЗУЄ ПРАСЬКИЙ УРЯД?

На пресовій конференції у пятницю заявив прем. Годжа, що небавом почне уряд переговори з меншинами у справі т. зв. меншинного статуту. Чехи мусять бути готові до боротьби, яка їх жде; вони мусять напружити всі свої сили, щоб перевести організацію народу й меншин Чехословаччини. Союзники й союзи є гарантією, але не є всім. Ніяка з держав не була ще в такій ситуації, в якій є тепер Чехословаччина — заявив Годжа, підкреслюючи великанський зріст націонал-соціялістичного руху. Про пітсбурську умову Годжа сказав, що це не є правний договір, лише моральне зобовязання. Зрештою сигнатарі тієї умови ніколи не думали про дуалізм, але про одну спільну державу.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ЗМОБІЛІЗУВАЛА ОДИН РІЧНИК.

Чехословацька рада міністрів ухвалила на вчорашньому нічному засіданні покликати під зброю один річник резерви.

Відповідь Православної Митрополії на наклепи „І. К. Ц."

Варшава, 22. травня.

Офіційний орган митрополита Правосл. Церкви у Польщі „Слово" заміщує на першій сторінці велику статтю під заг. „Холмщина", якої автором — як кажуть — є сам митрополит Діонізій.

Стаття полемізує загальниково з інсинуаційними здогадами „ІКЦ", при чому висловлює кілька власних думок.

„Треба сказати" — пише „Слово" — „що православна Холмщина в останні місяці зазнала багато горя, багато горечі. Сюди треба зарахувати: протиправославні „віча"-мітінги, які мали часами таку грубу форму, що справа докотилася до судових скарг православного населення; дальше, відмова відчинити хоч би на великодні свята, за прикладом попередніх літ, замкнені церкви, яких там понад 100; нове замикання церков, і то навіть тих, де вже 10 років відбувалася св Служба Божа; підпали невідомими людьми церков напередодні нашого Великодня; протиправославні виступи католицького духовенства".

А у висновках „Слово" пише:

„Трагедією Холмщини називає „ІКЦ" те, що він „описує"". „Якщо трагедія, то в першу чергу — православія, яке мусить на кожнім кроці боротися за своє іствування, геройськими зусиллями і матеріяльними жертвами відбудовує своє святе, якого його позбавляють",

„Гіркою іронією — кінчає „Слово" — звучать багатократно повторювані в „ІКЦ" вислови: „релігійні привілеї православних"... І гірка правда сама виходить на верх з усіх розмов, які чув автор та з усіх інсинуацій на Церкву. Ця гірка правда повинна тільки вивищувати Церкву в очах безпристрасного читача",

•

З огляду на те, що краківський „курієрек" почав свої брехливі і різко протиправославні репортажі саме перед приїздом високого православного і державного достойника заприязненої держави, офіціяльного гостя держави і православної єрархії — хтось видно звернув увагу редакції „ІКЦ", що це досить незручна ситуація. Отже — „ІКЦ" матиме кілька днів відпочинку, серед якого зможе призбирати нові „матеріяли".

Фа—ський.

Дописи.

БЕРЕЖАНИ.

Св. Місія в Плотичі. В днях від 1-го до 10-го травня ц. р. відбулася св. Місія в Плотичі, дек. Козлів, повіт Бережани. Проповідали місіонарі з Чина Найсв. Ізбавителя з Тернополя о. Михайло Лемішка та о. Микола Якимович. Кожного дня були 3 св. Літургії та 3 науки. Парохіяни підчас св. Місії ходили численно на науки та пережили з цієї нагоди одні з найкращих днів свого життя. До св. Причастя приступило 1400 осіб парохіян та людей з чужих парохій. Дня 8-го травня ц. р. до співаної св. Літургії станули о. Теодор Богатюк, о. Михайло Козоріс та о. Віктор Бордуляк. По св. Літургії того самого дня відбувся величавий похід в поля зі св. місійним хрестом. В поході взяло участь 1000 народа. Величавий похід замикав тяжкий дубовий хрест, який несли місцеві юнаки в числі 46, та катафальк з Розпяттям Христа. Коло св. Місійного Хреста були в поході священики: о. Филип Свергун, парох з Денисова, о. Антін Радомський, парох з Капланець, о. Теодор Богатюк, парох з Городища Вел., о. Михайло Козоріс, парох з Купчинець, о. Роман Дяков, парох з Ходачкова Вел., о. Віктор Бордуляк, парох з Ходачкова Вел., отці місіонарі, та о. Тит Долинський, місцевий парох. Підчас походу грала дута орхестра з Городища Вел. В ньому релігійні пісні, і співав хор з Ходачкова Вел. В поході брали участь крім місцевої процесії, також процесія з Ходачкова Вел. та з Городища Вел. По обході поля поставили св. Місійний Хрест, під яким виголосив зворушливу проповідь о. Місіонар. Властиве закінчення св. Місії відбулося у вівторок, 10-го травня ц. р. співаною св. Літургією та останньою наукою о. Місіонаря. Парохіяни зі слезами в очах попрощали оо. Місіонарів.

РАДЕХІВ.

День знесення панщини відсвяткував Радехів дня 15-го травня. В робучий, до того торговий день, громадяни стримались від своїх щоденних занять і поспішили до церкви на богослуження. Опісля рушив похід до пам'ятного хреста. Серед биття дзвонів, співу воскресних пісень, великий здвиг народу йшов процесією головними вулицями міста. Йшли члени місцевого Кружка „Сільського Господаря", інтелігенція, міщани, долучувалися селяни. Всі віддані згадкою про давні часи панщини, що особливо лютувала в Радехівщині, а її лихі сліди ще до нинішнього дня залишилися.

СТРИЙ.

Святочне прийняття в о. пароха Гаврилишина дало нагоду чільним громадянам і провідникам українських установ разом зібратись і призадуматись над успішною працею між українським населенням у Стрию. По посвяченні свідей забрав голос сам господар дому о. парох, складаючи побажання своїм парохіянам і витаючи представників громадянства та заохочуючи їх до сконсолідованої праці у всіх установах під проводом Церкви. Передовсім мусимо нашу церкву поширити, вибудувати ще більші закристії, завести електричне світло в церкві, дати нову долівку в церкві і зробити її нутро подібне до Успенської церкви у Львові. Рівнобіжно нехай кипить праця у всіх українських установах Стрия. Далі слід нам усім уже підшукувати відповідне місце на нову стаєцку церкву, бо теперішня вже не вистарчає. Навязуючи до порушеної теми, забирали голос приявні, як інсп. Соколовський, дир. Кузів, Лис, Ґруський та інші. Всі підносили дбайливість о. пароха за церкву, як також приведення до культурного вигляду приходства і зорової приходства. Дай Боже, щоб і на будуче о. парох проявляв стільки енергії для добра церкви і своїх парохіян!

Свячене. В часі Великодних Свят повстала думка серед деяких громадян відбути спільне свячене всіх установ на великій салі Народнього Дому. Скликана в цій справі анкета була спізнена, бо Міщанська Бесіда вже розіслала була запрошення на свячене традиційно в Томину Неділю, а винаймити салю Нар. Дому на нещо з уваги на кіно, виходило за дорого. Тому 8. травня відбулося спільне свячене українських установ передмістя Лани, на жаль, при незначній фреквенції міщан, а дня 15. травня в год. 5. для членів Т-ва Слуг у їх власній домівці при великій участи членів. Тогож самого дня в год. 6. вечором відбулося репрезентаційне свячене заходом Марійського Т-ва Пань у гімнастичній салі Української Бурси. По мистецьки прибрана саля, три ряди столів, 150 приявних запрошених поіменно представників українських установ дійсно були приємно заскочені прийняттям многих господинь з п. Мойсиковою у проводі. Саме свячене випередила вистава двоактівки „Золотий ручай" о. Назарка, в якій ми почули прекрасно відспіване „Аве Марія" по українськи абс. гімн. Наталією Гойсак і чельове сольо з фортепяном п. О. Яцишин і Будного. Сама песа цікаво віддана, не за довга, була для приявних правдивою насолодою. Страви поблагословив опісля провідник Мар. Т-ва о. парох Гаврилишин, складаючи побажання зібраним представникам українського Стрия, та вказуючи на глибоку віру й моральну підойму духа, що її предвічним джерелом є Христове Воскресення. Серед милої гутірки, переплітаної співом, провели приявні кілька годин. Відспіванням марійського і національного гимну закінчено цю дійсно гарну імпрезу. В часі свяченого зібрано кільканацять золотих на купно нового дзвона.

Приготування до 950-ліття хрещення Руси-України. Дня 14. травня зійшлися представники всіх українських установ, щоб на поклик о. пароха Гаврилишина застановитися над відсвяткуванням 950-ліття хрещення Руси-України. Наради відкрив о. парох, подаючи до відома, що духовенство стрийського повіту визначило комісію трьох (оо. Гаврилишин, Ліщинський, Нарожняк), що має підготовити гідне відсвяткування цієї великої події. Комісія устійнила, що 31. 7. ц. р. відбудуться по всіх парохіях льокальні свята, а 28. серпня повітове окружне свято в Стрию з академією. Окружне свято попередить місія в Стрию. До переведення цього свята вибрано діловий комітет з інсп. Соколовським у проводі. До комітету входять всі члени минулорічного комітету, що так славно в 1937 р. підготовив свято 900-ліття присвяти українського народу Ярославом Мудрим Пречистій Діві Марії. Всі запрошені утворили ширший комітет з адв. д-ром Гарасимовом у проводі. Діловий комітет утворив секції, що дають запоруку успішного переведення в діло всіх намічених точок.

СТАНИСЛАВІВ.

Свято Юрія. В неділю 15. п. м. влаштувала Філія Союзу Українських Купців і Промисловців свято в честь патрона українського купецтва св. Юрія. Свято поділили на три частини. I. В год. 8.30 рано Служба Божа, підчас якої о. Василик виголосив проповідь; II. Академія і III. на площі Сокола. Академія відбулася в салі „Сокола" в год. 12 і була головною точкою свята. На програму її зложилися: вступне слово голови філії Юр. Синишина, реферат п. Гайваса зі Львова, сольоспів п. Дзуліввої, декламації Ребрика й хорові продукції муж. хору „Думка". Найкращою точкою програми був реферат п. Гайваса, в якому він виявився добрим бесідником, що вміє ділати на авдиторію. Під оглядом змісту стояв реферат на доброму рівні. П. Гайвас підчеркнув ролю купця, називаючи його пробоєвиком, що завсіди готов давати труд, працю, а то і кров, як цього вимагати буде хвилина. Завданням купецтва, ремесла та промислу — добути місто. Скінчив реферат п. Гайвас бадьорими словами: „Патрон наш переможець, символ сили й перемоги і тому ми твердо віримо, що й ми переможемо". Реферат загально подобався, чого доказом були довготревалі оплески. Побажатиб лише, щоб наше купецтво дійсно набирало якнайбільше і якнайскорше тих прикмет, про які згадував п. Гайвас. Нині помимо нечисленні одиниці зпоміж купецтва, ремесла чи промислу розуміють як слід свої завдання, як національно-господарських пробоєвиків, а загал поза „власне подвірячко" й не виглядає. Та це широка тема, яка мимохіть насуваєтьcя при порівнанні слів п. Гайваса з сірою дійсністю. — Гарно теж випав сольоспів

п. Дзуліввої, що на станиславівському терені має вже добру славу. „Думка", як звичайно, співала бездоганно. Слід теж зазначити, що до святочного настрою у великій мірі причинився чудовий вітраж роботи арт. мал. М. Зорія, що представляв на тлі львівського храму Св. Юрія тогож святого на коні. — Третя частина відбулась на площі „Сокола" і була точкою руханково-вольною. В загальному свято Юрія випало добре, хоч могло випасти ще краще. На нашу думку бракувало в святі того чинника, що є питомий для пробоєвиків, себто запалу й віри у власні сили. Здається, що в програму таких свят не пошкодилоб вставляти реферати з дискусіями, які позволилиб орієнтуватись організаторам у настроях купців, ремісників та промисловців з одного боку і решти громадянства з другого. Та все ж таки остання імпреза філії С. У. К. і Пр. доказала, що при добрій волі та зрозумінні можуть будівничі українського міста зробити багато для рідної нації. Треба лише від фраз перейти до діла!

Ремісничий Конгрес. Ремісники Станиславова стоять перед великим завданням. Здаючи собі докладно справу з ваги й ролі українського ремесла в здобуванні міста, ухвалили Заг. Збори Т-ва „Зоря" у Станиславові скликати конгрес українського ремісництва станиславівського воєвідства. Не треба тут хіба підчеркувати, що такий конгрес може мати величезне значіння не лише для самого ремісництва, але й у великій мірі для всього громадянства. Адже буде взагалі це перегляд нашого ремесла та його дотеперішніх досягнень, він вкаже плани праці в майбутньому і врешті напевно причиниться до затіснення звязків ремісників з українським громадянством. Скликання такого конгресу — це не тільки справа одного стану! Конгрес намічений на жовтень ц. р. Отже щоб він випав якнайкраще, Виділ „Зорі" взявся вже за діло, скликуючи в перших днях ц. м. нараду з участю представників громадянства й української преси. На цій нараді порушено цілу низку справ, якими майбутній конгрес має занятися та намічено передконгресовий план праці. Передовсім вибрано діловий комітет, що взяв на себе переведення конгресу. У склад комітету увійшов цілий виділ „Зорі", крім того отсі громадяни: д-р Яр. Хмілевський, проф. І. Чепига, проф. О. Целевич, інж. Пристай, проф. Р. Савицький і Ліськевич Б. Велику увагу зверне комітет на зладження статистики українського ремесла станиславівського воєвідства, як теж по змозі цілого краю. На нараді порушено теж справу програми конгресу. Всі були згідні з тим, щоб конгрес складався з двох частин: І. реферати, праці поодиноких комісій та ухвалення резолюцій, ІІ. частина малаб характер репрезентативний і на неї зложилисьб: академія, показ рідного виробництва, вистава, влаштована ремісн. молоддю, вкінці раут. Мин. тижня відбулася друга нарада, на якій відчитано проєкт відозви до українських установ. Відозву зредагував проф. Чепига і він теж має занятись остаточним її зредагуванням. Рішено теж обняти в майбутній статистиці й села, щоб у той спосіб статистика вийшла по змозі якнайдокладніша. За поміччю в справах підготовчих рішено звернутися до філій Т-ва „Просвіта", до парохіяльних урядів, як теж до всієї української преси, щоб вона вміщувала звідомлення й комунікати ділового комітету. На черговому засіданні має представити проф. Чепига проєкт інформатора-калєндаря. Мав би це бути калєндар кишенкового формату (пора конгресу — жовтень — саме надаваласьб на видання калєндаря), в якому український ремісник найшов би все для нього потрібне (напр. правні поради, скарбові, джерела закупу сирівців і т. д.), а український громадянин докладно з калєндаря орієнтувавсьб, де і який український ремісник працює. Засідання комітету будуть відбуватися щотижня в пятницю. Про поступ підготовчих праць будемо читачів у свій час повідомляти.

З театральної салі. Мин. неділі виставив драм. гурток „Сфінкс" фарсу Молієра „Графиня Капунідзе". З поодиноких виконавців роль на перший план вибилась п. Червонякова, що без закиду відограла ролю княгині Капунідзе. Незле грав п. Ч. Гра панів К. З. і Г. булаб вийшла краще, якби були менше шаржували, що нераз аж надто вражало. Решта виконавців новиків дебютувала з більшим чи меншим успіхом. Та проте публиці гра подобалась, а смішні ситуації фарси викликували сальви сміху. Публики зібралось пів салі, що, на жаль, не може бути заохотою до дальшої праці молодих адептів театр. мистецтва. А шкода, бо є між ними справжні таланти.

Б. Л.

ТОВМАЧ.

Гостина українського театру ім. Тобілевича в Товмачі. В часі від 5—9 травня ц. р. театр відіграв такі п'єси: „Орфей у пеклі", „Лісова пісня", „Невольник", „Орлеяя" й „Отаман Пісня". Репертуар театру дуже добре підібраний. Можна лиш мати деякі заміти щодо „Лісової пісні", де будова акції і навіть гра артистів надто декоративні та через те за мало зрозумілі для ширшого загалу. Заге „Орлеяя" та „Отаман Пісня" своєю суспільно-виховною тематикою та мистецькою грою артистів робили якнайкраще враження. Чи не була би більше моральна, а навіть матеріяльна користь давати такі п'єси, по більших селах, замість по містечках при малій фреквенції публики. Тоді крім національно-виховної праці можна би чимало вплинути на піднесення мистецького рівня наших сільських аматорських гуртків. Бо-ж мистецька гра усіх артистів з режисером Бенцалем на чолі — це немов прикладова зразкова сценічна школа.

Аж тепер будуємо... В дні 26. квітня ц. р. основано в Товмачі кооперативу Народній Дім. Головною цілею кооперативи є побудувати Народній Дім в Товмачі. Хочемо вірити, що виданi комітетом відозви у справі будови Нар. Дому та визначення Надзірною Радою Управи кооперативи — вже нарешті започаткує будову Народнього Дому, яка тягнеться ще з перед війни. Досі все радилося та говорилося про будову. Від тепер слід взятися до самого діла. Треба в першу чергу в самім Товмачі стягнути від кожного, по його матеріяльній спромозі відповідну скількість уділів та започаткувати саму будову. А тоді напевне цілий повіт піде з поміччю в цій такій важній праці. Народній Дім у Товмачі: це не лише конечна суспільна життєва потреба українського громадянства, але це передовсім добрий показчик нашої національно-громадської вартости. Тому до діла!

Йдемо вперед. Повітова кооперативна анкета відбулася в Товмачі 11. 5. ц. р. Заступлених було 28 кооператив. Представники ОСУК в Станиславові реферували справи організаційні, збут с. г. продуктів та живлення. Слід похвалити постанову кооперативного проводу, платити наглядно меншу ціну за продукти гіршої якости, як напр. ціна за брудні яйця є 20% нижча від ціни за чисті яйця. Цим багато можна помогти Товариству „Сільський Господар" в його праці над поправою якости с. г. продуктів, бо грошевий аргумент промовляє до переконання навіть найменше свідомого рільника. Також рішення брати від рільників всі господарські продукти в коміс і аж по їх продажі платити за них рільникам чимало причиниться до кооперативного освідомлення українського громадянства. Комісова продаж положить кінець тому баламуцтву, що його ширили чужі приватні купці, які хоча на словах обіцювали вищі ціни за с. г. продукти, як їх платить кооперація, то на ділі немилосерно використовували нашого хлібороба.

Перешкоджують у господарській праці. В цілім товмацькім повіті розв'язано Філії та Кружки Союзу Українок. У виділових забрали всі ділові книжки, в деяких навіть інші книжки, які зі Союзом Українок не мають нічого спільного. Так напр. у Стриганцях в А. Пуйди забрали записник до конкурсу птахівничих господарств і цим перешкоджено у веденні корисної господарської праці. Хотіли також забрати у члена управи Райфайзенки М. Кузенка в Стриганцях ділові книжки кооперативи, одначе на його енергійний протест відступили від свого заміру.

Приготування до вистави п'єси Черкасенка „Казка старого млина". Згадану п'єсу режисерує п. Ситовський, відомий український сценічний артист. Всі ролі обсаджені найліпшими силами, які має Товмач до диспозиції. Тому треба сподіватися, що п'єсу добре відіграють. Українське міщанство Товмача і навіть члени аматорських гуртків з поблизьких сіл повинні якнайчисленніше явитися на виставі, яка відбудеться 29. травня ц. р. і цим дати доказ, що уміють як слід оцінити повну самопосвяти працю наших здібних місцевих акторів, а особливо працю сеніора сценічного мистецтва п. Ситовського.

ДЕЛЯТИН.

Повітове Ювилейне Свято Просвіти в Делятині. Дня 8. травня ц. р. Делятинщина зложила поклін Матері-Просвіті в 70-літній Ювилей її праці. Свято відбулося заходом Філії й силами читалень „Просвіти" філіяльної округи. Програму святкування сильно окроїло і обмежило повітове старосто в Надвірній, яке заборонило похід вулицями Делятина, вмурування й відслонення пропам'ятної таблиці, яку Філія вже замовила й викупила. Пропам'ятну таблицю з написом „Матері-Просвіті в 70-ліття її праці — Делятинщина — 8. V. 1938", у гарному виконанні І. Кузьмича, приміщено лиш перед сценою підчас Святочної Академії. Далі староство обмежило участь у святі лиш до одного відпоручника з кожної читальні „Просвіти" філіяльної округи та по одному відпоручникові від інших установ з осідком у Делятині. Спершу староство заказало також участь хорів і оркестри читалень. Щойно по устній виясненні делегації філії, староста згодився на створення філіяльного хору з членів „Просвіти" і день перед святом, на участь читальняної оркестри з Яремча. В год. 9.30 рано, в місцевій церкві відбулася святочна Служба Божа й панахида за померших членів „Просвіти"; з цього приводу парох о. Захарій Золотий сказав коротку проповідь, в якій підкреслив потребу виховної просвітньої праці на основах християнсько-католицької моралі. „Боже Великий, Творче Всесильний" і панахиду відспівали хористи, що з'їхалися з округи. По Богослуженні не зважаючи на дощ, вулиці міста зароїлися різнобарвними строями селян, що прибули на Святочну Академію. По переведенні спільної проби хорів, орхестри й деклямацій, в год. 3.30 попол. почалася Святочна Академія в салі „Парохіяльної читальні" — відспіванням пісні „Просвіти армія іде" під дир. Івана Кабарівського. Голова філії д-р О. Назроцький у своєму вступному слові подав до відома причину зміненої програми свята, привітав делегатів і учасників та підкреслив вагу хвилини, в якій Делятинщина віддає глибокий поклін Матері-Просвіті за її 70-літню працю. Після відчитання привітів від місцевих та довколишніх установ відбулися хорові продукції, на які склалися такі пісні: „Воскресний давів", „До лав Просвіти", „Сонце Просвіти", „У гору стяг", „Крилос", „В гаю при Дунаю", „Не гнуті нам голов журбою", „Колосися ниво" і „Простуєм шляхи". Пісні відспівав хор філії у складі 100 осіб, під проводом Івана Кабарівського, Матвія Дуди, Якова Берника і Григорія Лукова. Хор, що виповнив велику сцену по береги, виглядав імпозантно і виконанням пісень викликав якнайкраще враження. Підчас Академії виголошено такі деклямації: „Казка про велитня" Ю. Шкрумеляка, Маруся Онуфрак з Дори, „Не хиляйте вниз прапору" Б. Лепкого, М. Бахмат — Делятин, „Народе мій" (пролог до „Мойсея") І. Франка, Матвій Дуда — Делятин і „Просвіті" Б. Антонича — М. Савчук з Ворохти. Всі деклямації були виголошені з повним зрозумінням твору і декляматорським хистом. До цього висліду причинився чимало конкурс декляматорів, що попередив свято, так що зі зголошених 15. декляматорів (ок) вибрано 4 найкращих. Зокрема атракцією Академії був сольоспів арт. Михайла Голинського (акомп. форт. П. Голинської), який у двох виступах відспівав: „Гетьмани" муз. Лисенка, улюблену пісоньку Довбуша записану В. Балтаровичем „Чорна хмара в полонині", а надлатками пісень „Ой вербо, вербо" і „Засумуй трембіто". Орхестра чит. „Просвіти" з Яремча відограла з умінням, під проводом Степана Павука: „Просвітянський марш" Н. Нижанківського, „Коломийка" Б. Кудрика і „Стрілецькі вальси" Я. Вашука. „Кінцеве слово" сказав секретар філії Дмитро Федик, який теплими зворушливими й бадьорими словами подякував делегатам усіх місцевостей Долини Пруту та всім учасникам свята за співпрацю та участь і заохотив до дальшого невпинного змагання під прапором „Просвіти". Ювилейне свято закінчилося відспіванням національного гимну і щойно в год. 8. вечором учасники розійшлися підбадьорені немешне якби найбільшою програмою домів.

Учасник.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ У ЛЬВОВІ:

ГРИЩЕ ПОГОНІ: год. 3. попол. Змагання за мистецтво А-класи: УКРАЇНА І Б — ЧОРНІ І Б.

ТАМЖЕ: год. 5. пополудні змагання за мистецтво Окружної Ліги: УКРАЇНА — ЧОРНІ. Україна виступить у складі: Босий, Мікльош, Воробець, Цимбала, Кравсвський, Король; Тихоліз, Скоцень ІІ, Мікльош, Богурат, Гошовський.

ЦИТАДЕЛЯ: год. 5. попол. мистецтво Ц-класи. ЗОРЯ — ПКС.

ГРИЩЕ ПРИ ВУЛ. КЛЕПАРІВСЬКІЙ: год. 5. попол. мистецтво Ц-класи СТЕП — ЛУГ.

ГРИЩЕ БІЛОГО ОРЛА: год. 5. попол. Мистецтво юніорів УКРАЇНА — БІЛИЙ ОРЕЛ.

На провінції:

РІПНО: мист. А-класи Стшелєц — Пролом.

ПЕРЕМИШЛЬ: мист. А-класи Сян — Лехія (Коросно).

БОРИСЛАВ: мист. А-класи Дністер (Самбір) — Кадіма.

НАДВІРНА: Мистецтво Б-класи Бескид — Дрог (Коломия).

МЕДИКА: мист. Ц-класи Веселка — Стшелєц (Мостиська).

ДОБРОМИЛЬ: мистецтво Ц-класи УСК — Бригада (Медика).

КОМУНІКАТ РАДИ К. Л. К. Ч. 1/38.

Рада К. Л. К., вибрана Загальними Зборами в дні 8. ц. м. уконституувалася в той спосіб: голова: інж. Орест Клюфас, І. заст. голови: інж. Вол. Рожанковський, ІІ. заст. голови: інж. Богд. Рак, І. секретар: інж. Богд. Ільницький, ІІ. секретар: п-а Галя Корпитко, господар: Ром. Отрумінський, орг. реф.: Вол. Сліпко, справник: інж. Богд. Павлюк, прес. реф.: м-р Богд. Назар, реф. здоровля: д-р Мих. Сайкович, члени Ради: м-р ... Падох зі Стрия, м-р Мир. Утриско з Турки н. Стр., заступники: п-а Мир. Мацькевич, Мих. Стровов, Вол. Ковшевич. Контрольна Комісія: голова: інж. Андр. Палій, члени: дир. В. Паньків, д-р Лукашевський, заступники: інж. В. Онишкевич, Вол. Маркусь.

Адреса Клюбу: інж. Орест Клюфас, Потоцького ч. 58 а.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

МОЛОДІ ДРУЗІ. Ілюстрований журнал для української дітвори. Рік ІІ. Ч. 4. Квітень, 1938. Львів.

ВОГНІ. Ідеольогічний журнал нового етапу. Рік VII. Ч. 4 (74). Квітень, 1938. Львів.

Театри.

Великий Театр:

Неділя, 22. 5. год. 3.30 попол. „Роз-Марі"; год. 8. веч. „Літо в Ногаті".

Понеділок 23. 5. год. 8. веч. „Все прекрасний".

Театр Ріжнородностей:

Неділя 22. 5. год. 5.30 попол. „Легкодушна сестра"; год. 8. веч. „Травневі прецлі".

Понеділок 23. 5. год. 8. веч „Травневі прецлі".

Український театр дир. Йосифа Стадника (сеніора).

ЖОВКВА:
22. 5. Синя квітка.
23. 5. Казка старого млина.
24. 5. Чорноморці.
Потім іде театр до Кам'янки і Радехова.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ПІДГАЙЦІ:
22. 5. Невольник.
23. 5. Орфей у пеклі.
24. 5. Лісова пісня.
25. 5. Процес Мері Деген.
Театр через міста Бережани, Рогатин і Галич прямує в гори.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МЕЛЬНИЦЯ.
22. 5. Мазепа.
БОРЩІВ:
23. 5. Гетьман Полуботок.

Концерт кобзарів-бандуристів під артистичним проводом Волод. Шуля:

22. 5. Немирів.
29. 5. Яворів.
2. 6. Городок.
Турне під адм. Степана ...

КІНА

АПОЛЬО: „За заслоною".
АТЛЯНТИК: „Дочка Шанхаю".
БАЛТИК: „Роз-Марі".
ВАНДА: „Наступ на світанку", „За молодости".
ҐРАЖИНА: „Сціпіон Африканський".
ЕВРОПА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
КАСІНО: „Восьма жінка Синьобородого".
КОПЕРНИК: „Інституткa" (Д. Дурбін).
МАРУСЕНЬКА: „Постріл Дівоче ...ду" та „Провалля греху".
МЕТРО: „Сісі", „Поворот Франкенштайна".
МІРАЖ: „Її найбільша помилка".
МУЗА: „Її перший баль".
ПАЛЯС: „Музика для тебе".
ПАКС: „Царський курієр".
РАЙ: „Дівча з темпераментом" з Іреною Ондра.
РІЯЛЬТО: „Королівський звязок".

РОКСІ: „Демон вогню".
СВІТ: „Шаржа легкої бригади" „Смерть чигає в джунглі".
СТИЛЕВЕ: „Капітан Моленар" і ревія.
ТОН: „Поразка Білого Кобри".
УТІХА: „Мароко" та ревія.
ХИМЕРА: „Подвійне весілля".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Ліхтенштайн".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Венеція, Верона, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 22. травня 1938.

8.05 Ран. деник, 8.15 Для села: Хл. сезона, Музика з пл., Що чувати серед хліборобів, 8.30 Економічні округи у Сх. Галичині, 8.40 Вагнер: „Марш" із ... 8.50 Як одержати здорові картопляні бульви, 10.30 Фр. музика, 11.00 Селянська музика, 11.30 У педаг. ліцею в Леськім, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Актори при вартості праці, 13.10 „Багатство" уривок із пов. В. Міляшевської, 13.30 Музика сал. орх., спів, 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Сільські осередки здоровля, 15.45 Для дітей: „Митасько" опов. Б. Пруса; Грає 11-літня піяністка Авр. Шварц, 16.05 Концерт солістів: форт., віол., 16.45 Огорожа жер. будівництва, 17.00 Орх. солісти, хор, 18.54 Театр Уяви: „Поворот Одисея" на осн. Гомера, 19.35 Славні артуози, з пл. (надає Варшава І. Равіш), 20.00 Вона й він у пісеньці, 20.15 Мет Польща-Ірляндія, 20.35 Спорт, 20.50 Політ. огляд, 21.05 Веч. деник, 21.15 „Образобурителі" Вилонська Залуска, з музикою, 22.00 Оповідання про Натуру, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 23. травня 1938.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: Зела та грибки, Пісеньки, 11.40 Кооперація в ремеслі, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Камер. музика, пл., 14.20 Легка музика, пл., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова, 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Орх. концерт, 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Природнича фільма, 17.15 Скрипк. рециталь Е. Умінської, 17.50 18.30 Спорт, 18.10 Сольові твори на дутих інструментах, 18.30 18.55 Програма на завтра, 18.25 **„Лютня Івана Франка" відчит в українській мові,** 19.00 Авдиція, 19.30 Дискутуймо: „Привабь молодих", діялог, 20.00 Ревія оперетковьх мельодій, 21.40 Літер. новини, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Інтерв'ю з президентом Міжнар. торг. палати Вотсоном (в англ. мові), 23.10—23.30 Танк. музика з пл.

Вівторок, 24. травня 1938.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: Прогулька до ..., 11.40 Гріг: Форт. концерт а-моль ч. 16, пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 Концерт солістів: спів, форт., 14.20 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Огні Ю.: „Хто її знає?" Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Історична загадка" авд. для старших дітей, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Камер. концерт, 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Шлеські, ... туристам, 17.15 Сольов. музика, 17.50 „Була собі русалка" Аксели Остерм, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Сокільство у службі держави, 18.25 Шаленія ..., пл., 18.35 Для села: Огляд хл. преси, Хл. скрипалька, **18.40 Долина Чорної та Білої Бистриці, гутірка д-ра Юр. Бірецького,** 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Людська комедія" Бальзака, в пер. Бой-Желенського, 19.30 Спів. рециталь Ірін Іконин у супр. форт., 20.00 „На ... музика грає" вес. монтаж з музикою, 20.45 Веч. деник, 21.00 Концерт симф. орх., 22.00 Танк. музика, орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Концерт ...

Середа, 25. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: „Як хмаринка все життя мандрувала" гутірка для молодших дітей, Пісеньки, 11.40 Твори Ед. Колет, органи з пл., 12.03 Полудн. авдиція, 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, **13.55 Пісні у вик. Ром. Прокоповича (бас) у супр. форт. (у програмі: О. Нижанківський, К. Стеценко, Ярославенко, Лисенко),** 14.20 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Хто її знає?", Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Роальд Амундсен, гутірка для дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Музика з пл., 16.30 Трансм. з Евхаристійного конгресу в Будапешті, 17.30 19.50 20.55 Актуальна гутірка, 17.40 Орхестра, 18.20 Життя молоді в таборі, 18.30 Театральна гутірка, 18.40 Нар. пісні у вик. вок. квартету, 19.00 „Метч" образок із пов. Ч. Отрошевича „Проклята Венеція", 19.20 Скрипк. рециталь у супр. форт., 19.35 Стоїки й епікурейці, 20.00 Свято кадетів із наг. шлеського повстання, 20.35 Спорт, 20.40 Програма на завтра, 20.45 Веч. деник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Краса села в поезії, 22.00 Оперетові мельодії, 22.50 Ост. вістки, 23.00 „Справа п. Мая" словно-муз. авд.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 22. травня 1938.

БЕРЛІН 19.25 Улюблені мельодії, 20.45 21.00 „Соледадні птах" ком. опера Доніцетті, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. вечір, БУДАПЕШТ 18.30 19.00 Циг. музика, 22.40 Концерт, ВІДЕНЬ 13.00 Популярна музика, 15.20 См. квартет ес-дур Регера, 20.00 Вагнерівський концерт, КОШИЦІ 18.00 С. Попович: „Хитрий Іван" ком. відіграють члени „Народнього Театру" в Ужгороді, Концерт хору, Боян, ЛЯЙПЦІГ 17.30 18.00 19.00 20.00 21.00 22.00 „Нірнберські співці" оп. Вагнера, МІНХЕН 19.05 20.00 21.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера, МІЛЯНО 17.00 Розр. концерт, 21.00 „Травневе шаління" муз. комедія Морбелія, ПРАГА 17.50 18.00 21.30 Легка музика, 19.20 Марші, РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Комедія Трістана Бернара, СОФІЯ 20.00 Спів, ШТУТГАРТ 19.20 20.00 21.00 22.00 23.00 „Валькірія" оп. Вагнера.

Понеділок, 23. травня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. концерт, 20.00 Фільм. мельодії, БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Симф. концерт, 18.30 Форт., 19.20 20.00 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара, 22.05 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Маловідомі Бетовенові твори, 16.00 Розр. концерт, 19.10 Весела зальцб. авд., КОШИЦІ 12.10 Культ. огляд Підк. Руси, 14.05 18.45 Вістки, 18.00 Катаєв „Дорога цвітів" ком., МІЛЯНО 17.15 Скрипка, ПРАГА 18.20 Концерт секстету, 20.55 21.00 Симфонія ч. 1. „Відродження" Карела, 22.35 Твори Фора на форт., РАДІО ПАРІ 20.20 Форт., 20.30 21.00 22.00 „Ле канар мандарен" муз. ком. Бейдтса, РИМ 18.15 Розр. музика, 22.00 Концерт солістів: Аріго Серато скрипка, І. Джосі форт.

Вівторок, 24. травня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 20.00 21.00 Нові оп. мельодії, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.30 21.45 22.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 Орх. концерт, 15.30 Концерт солістів, скр., бас, 19.25 20.00 21.00 „Низини" оп. Д' Альбера, КОШИЦІ 14.05 18.45 Вістки, 18.00 Д-р І. Панькевич: „Відгомін Підкарп. Руси", МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.10 Твори Грімшія, 17.30 Романси Форстера, 22.35 Концерт дутого квінтету, РАДІО ПАРІ 20.15 21.00 Камер. музика, РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Опера, СОФІЯ 18.00 Концерт військ. орх., 20.45 Сучасна болг. музика, 21.25 Рос. романси.

Середа, 25. травня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Концерт, БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні, БРЕСЛЯВ 19.25 20.00 21.00 „Веселі куми з Віндсору" оп. Ніколая, БУДАПЕШТ 18.20 Віол., 20.00 21.00 22.00 Бетовенівський концерт, ВІДЕНЬ 15.30 Сопран, форт., 21.00 Примхливі твори великих мистців, симф. орх., 22.20 Китиця альпейських мельодій, МІЛЯНО 21.00 22.00 Муз. вечір, ПРАГА 21.15 Орх. концерт, 22.30 Югосл. музика, РАДІО ПАРІ 20.30 Форт., 21.00 На паризькій хвилі — розв. програма, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 „Іль півтере дель онеста" ком. Піранделя, СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 Опера.

БІРЖА.

Львів, 21. травня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·67, 89·20. Доляри американські 5.29·50, 5·27·00 Доляри канад. 5·26·50—5.24·00. Фльорени гол. 294·64—292·90. Франки фр. 14·94—14·64, Франки швайцарські 121·75—120·95 Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 11·70— 9·70 Кор. дан. 118·20—117·35 Кор. норв. 132·83—131·85, Корони шв. 136·44—135·45. Ліри італ. 22·20—21·60, Марки фінлян. 11·69 —11·25, Марки нім. 90·00 — 84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 104·00

Акції.

Банк Польський 117·00 Цукор. 35·00, Вугіль 28·00, 23·00, Ліпьпоп 71·00. Моджеїв 12·00, Островець 54·30, Стараховиці 38·50, 36·25, Габербуш 49·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 65·13, 3 ін. 1 ем. 82·15 серія 99·75 3 поз. інв. 2 ем. 82·00 серія непот. 5 конверс. 70·25 прем. дол. 41·75 4 консол. 65·00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 21. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·55 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·70 зол.
молоко	16—17 сот.
(яйця копа)	3·40—3·50 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця вдержана

ОПОВІСТКИ.

У ЧЕРЧІ в мурованім пансіоні „Оселі" Т-ва ВПУВ вже готові, чисті, вигідні, сонячні и дешеві приміщення та дієтний харч для гостей-лікуванців (також нечленів Т-ва). Члени Т-ва ВПУВ вчителі в чинній службі мусять з конечности користати з лікування в Черчі в II. сезоні (липень і серпень). Членам Т-ва емеритам і Гостям — нечленам найдогідніше і найдешевше користати з лікування в І. сезоні (тепер) і III. сезоні (у вересні). Інформуватись і умовлятися треба безпосередньо з Управою Оселі Т-ва ВПУВ у Черчі п. Рогатин. — **Дирекція Т-ва ВПУВ.** 1126 1-2

МЕШКАННЯ

КІМНАТУ ТА КУХНЮ для одної особи близько Ринку шукаю. Зголошення під „Урядничка". 1-1

ПІДПРИЄМСТВА

ВИРОБНИЧЕ підприємство у Львові на продаж. Зголошення „10.000" до Адміп. 1108 3-3

МОЛОДИЙ ДЕНТИСТ шукає пані як спільнички є невеликою готівкою, лікарки або дентистки. Ласкаві зголошення зі світлиною до Адм. „Діла" під „Спільне життя". 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

НОВОВІДКРИТИЙ „Базар оказійних Ріжнородностей" Джевінського — Домініканська чотирн. Продає оказійнодешево: шафи, столики, крісла, годинники, патефони, плити, образи. Також античні меблі, дивани та всілякі ріжнородности. Також купує все. Тел. 285-18. 1068 2-10

ГАЛЯНТЕРІЯ, кравецьке приладдя поручає САБІНА СОКАЛЬ, Львів На Бажки 10. 1016 5-10

РОВЕРИ бальонові і шосові, першорядне виконання — по цінах дуже помірковавих поручає: СКЛАДНИЦЯ СПОРТОВА ДОРА РОЗЕНМАН, Львів, Ягайлонська 9, телефон 234-65. Продаж гуртова і детайлічна. 960 9-10

ЗЕЛА ЛІКУВАЛЬНІ всякого роду купує „Гербаполь", Львів, 3. Мая 21. 1103 2-8

ВСЯКІ кравецькі прибори і модні гудзики поручає М. ЦУКЕР, Львів, Казимира Великого 28. 1102 2-5

ДО ПРОДАЖІ комфортовий, одноповерховий дім з двома огородцями у Львові, при вул. Гіпсовій ч. 44. Зголошення приймає та ближчі інформації уділяє інж. Ю. Мудрак, Львів, вул. Гроховська ч. 15. 1121 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Васильковий Дім віс, мануфактури і галянтерії, шукає агентів християн до продажі по селах. **Łódź, skrytka 338.**

ПОТРІБНА інтелігентна дівчина-лекторка до товариства старшої особи. Зголошення зі світлиною до редакції „Діла" під „Лекторка". 1106 3-3

ПРОВІДНИЦЬ ДИТЯЧИХ САДКІВ потребує Дрогобиччина. Зголошуватися негайно письменно або устно в канцелярії Пов. С. Кр. Рідної Школи у Дрогобичі. **Рада.** 1111 3-3

БАГАТО ПОСАД для провідниць д. садків є у львівськім повіті. Подання приймає Пов. Союз Кр. Р. Ш. Львів, Корнякта 1/II. 1121 1-2

ПАНСІОНИ

ДОРА. Першорядний пансіон „Саренка" (в українській управі) в затишному предгірному місці біля стації положений, поручає сонячні кімнати з великими верандами і з цілоденним першорядним удержанням. Ціни приступні. Студіююча молодь має знижки. 1073 2-7

ЗЕЛЕМЯНКА — Живець п. Гребенів у Карпатах, зупинка Зелемянка. Сонячні кімнати з утриманням, ціни помірковані, купелі солянка заліз. йодова. Проспект на бажання. 1049 5-10

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ЛІКАР на провінції нав'яже листування з інтелігентною і гарною українкою до літ 27. Зголошення до „Діла" під „Зі знимкою". 1129 1-1

РІЖНІ

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпиниця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1980 55-0

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. трвала ондуляція з 5-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 1087 2-2

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, киркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 57-100

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевіше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Семенича ч. 3. 988 6-8

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Федицького Львів, Вірменська 25 (дім „Зорі") виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі чаші. 673

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно 1050 5-6

ОБЄКТ промисловий, вїздова брама, і трикімнатним мешканням до продажі або винайму. Відомість: Друкарня Вільфа, Львів 24. Телеф. 213-41. 1095 3-3

КОВДРИ найдешевше тільки у Виробні Ковдер Костюшкaського 4. 1132 1-3

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1133 1-10

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо за найModніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1125 1-2

МАРКОВІ годинники як Омега, Докса, Льонжін, Шафгавзен і т. д. направляє найкраще **ҐУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять,** бо має оригінальні частини годинника. 1105 1-12

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".
Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . зол. 0.15
купно, продаж, виміни і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. ...

За редакцію відповідає Олександер Костик.
Видає Видавнича Спілка „Діло".
З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.